

“PAŞA Bank” ASC
Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il
Müstəqil auditorun hesabatı ilə birlikdə

MÜNDƏRİCAT

Müstəqil auditorun hesabatı

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	1
Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabat	2
Konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabat	3
Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	4
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	5

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

1. Əsas fəaliyyət	6
2. Hesabatların tərtibatının əsası	6
3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı	7
4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları	17
5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	18
6. Ticarət qiymətli kağızları	19
7. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	19
8. Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	20
9. Banklara verilmiş kreditlər	20
10. Müştərilərə verilmiş kreditlər	21
11. İnvestisiya əmlakı	22
12. Əmlak və avadanlıqlar	22
13. Qeyri-maddi aktivlər	23
14. Kapital investisiyası üçün avans ödənişi	23
15. Digər aktivlər və öhdəliklər	23
16. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	24
17. Müştərilər qarşısında öhdəliklər	25
18. Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	25
19. Vergilər	26
20. Kapital	27
21. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	28
22. Faiz qazandıran aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri və zəmanətlər və akkreditivlər üçün yaradılan ehtiyatlar	30
23. Xalis haqq və komissiya gəliri	30
24. İşçilər üzrə xərclər, ümumi və inzibati xərclər	31
25. Risklərin idarə edilməsi	31
26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	40
27. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili	42
28. Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar	43
29. Kapitalın adekvatlığı	44
30. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr	45

Müstəqil auditorun hesabatı

“PAŞA Bank” ASC-nin səhmdarlarına və İdarə Heyətinə

Biz “PAŞA Bank” ASC-nin və onun törəmə müəssisəsinin 31 dekabr 2013-cü il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və 2013-cü il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər, konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir, konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə mühüm mühasibat uçotu prinsipləri və digər izahedici qeydlərin icmalından ibarət olan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim vəzifəmiz apardığımız audit əsasında həmin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə rəy ifadə etməkdir. Biz auditini beynəlxalq audit standartlarına uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar bizdən etik normalara riayət etməyi və auditin planlaşdırılması və aparılmasını konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə kifayət qədər əmin olacaq tərzdə həyata keçirməyi tələb edir.

Auditə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğlər və açıqlamalar barədə audit sübutunun əldə edilməsi üçün prosedurların həyata keçirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mühakiməsindən, eləcə də fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlər riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Bu risklər qiymətləndirilərkən auditor müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilməsi üçün hazırlanması məqsədilə müəssisənin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsinə aid olan daxili nəzarət elementlərini nəzərə alır, lakin bu zaman müəssisənin daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmür. Auditə, həmçinin, tətbiq edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyinin və rəhbərlik tərəfindən edilmiş ehtimalların məntiqiliyinin qiymətləndirilməsi, o cümlədən ümumilikdə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi üzrə qiymətləndirmənin aparılması daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəy

Bizim fikrimizcə, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2013-cü il tarixinə "PAŞA Bank" ASC-nin və onun törəmə müəssisəsinin maliyyə vəziyyətini və 2013-cü il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər üzrə düzgün əks etdirir.

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

28 mart 2014-cü il

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 dekabr 2013-cü il tarixinə

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	<i>Qeydlər</i>	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il</i>
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	5	48,056	68,526
Ticarət qiymətli kağızları	6	51,717	14,180
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	7	32,639	14,960
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	8	156,126	323,699
Banklara verilmiş kreditlər	9	14,107	1,000
Müştərilərə verilmiş kreditlər	10	329,218	274,141
İnvestisiya əmlakı	11	2,000	2,000
Əmlak və avadanlıqlar	12	14,389	8,900
Qeyri-maddi aktivlər	13	3,989	2,278
Kapital investisiyası üçün avans ödənişi	14	41,971	–
Digər aktivlər	15	9,843	11,391
Cəmi aktivlər		704,055	721,075
Öhdəliklər			
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	16	107,286	35,045
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	17	302,817	457,067
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	18	37,252	30,935
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri		1,562	484
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	19	1,969	2,327
Zəmanətlər və akkreditivlər üçün ehtiyat	22	150	967
Səhmdarlara ödəniləcək dividendlər	20	14,992	–
Digər öhdəliklər	15	3,104	5,902
Cəmi öhdəliklər		469,132	532,727
Kapital			
Səhmdar kapitalı	20	228,000	157,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət		7,699	31,178
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları üzrə xalis realizasiya edilməmiş (zərərlər)/gəlirlər		(44)	181
Məzənnə fərqləri üzrə ehtiyat		(732)	(11)
Cəmi kapital		234,923	188,348
Cəmi öhdəliklər və kapital		704,055	721,075

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarını Bankın İdarə Heyətinin rəhbərliyi adından imzalayan və buraxılmasına icazə verənlər:

Fərid Axundov



İdarə Heyətinin Sədri

Şahin Məmmədov



Baş Maliyyə İnzibatçısı, İdarə Heyətinin üzvü

28 mart 2014-cü il

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR HAQQINDA HESABAT

31 dekabr 2013-ci il tarixində başa çatan il üzrə

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	<i>Qeydlər</i>	<i>31 dekabr 2013-cü ildə baş a çatan il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci ildə baş a çatan il</i>
Faiz gəliri			
Müştərilərə verilmiş kreditlər		38,792	34,503
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları		11,300	9,626
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		1,715	2,100
Ticarət qiymətli kağızları		2,621	1,428
Banklara verilmiş kreditlər		281	352
Geri satılma razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar		63	132
		54,772	48,141
Faiz xərci			
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		(8,682)	(11,416)
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(2,387)	(1,213)
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər		(1,292)	(1,653)
		(12,361)	(14,282)
Xalis faiz gəliri			
Faiz qazandıran aktivlər üzrə dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	22	(13,715)	(7,338)
Faiz qazandıran aktivlər üzrə dəyərsizləşmə üçün ehtiyatdan sonra xalis faiz gəliri		28,696	26,521
Xalis haqq və komissiya gəliri			
Ticarət qiymətli kağızlarından xalis gəlirlər	23	417	720
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızlarından xalis gəlirlər/(zərərlər)		174	(63)
Xarici valyutadan xalis gəlirlər/(zərərlər):			
- dilinq əməliyyatları üzrə		5,562	4,485
- yenidən qiymətləndirmə üzrə		(127)	563
Digər gəlir		108	35
Qeyri-faiz gəliri		9,172	9,283
İşçilər üzrə xərclər			
Ümumi və inzibati xərclər	24	(10,901)	(7,438)
Köhnəlmə və amortizasiya	12,13	(2,570)	(1,310)
Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə ehtiyatın geri qaytarılması	22	817	437
Qeyri-faiz xərcləri		(21,749)	(15,042)
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəl mənfəət			
Mənfəət vergisi xərci	19	(4,091)	(4,551)
İl üzrə xalis mənfəət		12,028	16,211

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ ÜMUMİ GƏLİR HAQQINDA HESABAT

31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il üzrə

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	<i>Qeydlər</i>	<i>31 dekabr 2013-cü ildə baş a çatan il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci ildə baş a çatan il</i>
İl üzrə xalis mənfəət		12,028	16,211
Digər ümumi gəlir			
<i>Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnifləşdirilməli olan digər ümumi gəlir:</i>			
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları üzrə ümumi realizasiya edilməmiş (zərərlər)/gəlirlər		(107)	174
Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatə yenidən təsnif edilmiş satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya edilmiş (gəlirlər)/ zərərlər		(174)	63
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları üzrə xalis realizasiya edilməmiş (zərərlər)/gəlirlər	20	(281)	237
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları üzrə xalis zərərlərin/(gəlirlərin) vergi effekti	19	56	(47)
Xarici valyuta üzrə məzənnə fərqi, vergini çıxmaqla	20	(721)	(11)
Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnifləşdirilməli olan xalis digər ümumi gəlir		(946)	179
İl üzrə cəmi ümumi gəlir		11,082	16,390

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ KAPİTALDA DƏYİŞİKLİK LƏR HAQQINDA HESABAT

31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il üzrə

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	<i>Səhmdar kapitalı</i>	<i>Bölüşdürülməmiş mənfəət</i>	<i>Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları üzrə xalis realizasiya edilməmiş (zərərlər)/gəlirlər</i>	<i>Məzənnə fərqləri üzrə cəmiyyət</i>	<i>Cəmi kapital</i>
31 dekabr 2011-ci il	123,475	25,717	(9)		149,183
İl üzrə xalis mənfəət	–	16,211	–	–	16,211
İl üzrə digər ümumi gəlir	–	–	190	(11)	179
İl üzrə cəmi ümumi gəlir	–	16,211	190	(11)	16,390
2011-ci il üzrə xalis mənfəətin səhmdar kapitalına yönəldilməsi (Qeyd 20)	10,750	(10,750)	–	–	–
Səhmdar kapitalında artım üçün ehtiyatda olan məbləğin kapitala yönəldilməsi (Qeyd 20)	2,645	–	–	–	2,645
Səhmdar kapitalının nağd pul vəsaiti hesabına artırılması (Qeyd 20)	20,130	–	–	–	20,130
31 dekabr 2012-ci il	157,000	31,178	181	(11)	188,348
İl üzrə xalis mənfəət	–	12,028	–	–	12,028
İl üzrə digər ümumi gəlir	–	–	(225)	(721)	(946)
İl üzrə cəmi ümumi gəlir	–	12,028	(225)	(721)	11,082
Elan edilmiş dividendlər (Qeyd 20)	–	(35,507)	–	–	(35,507)
Səhmdar kapitalının nağd pul vəsaiti hesabına artırılması (Qeyd 20)	71,000	–	–	–	71,000
31 dekabr 2013-cü il	228,000	7,699	(44)	(732)	234,923

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il üzrə

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

<i>Qeydlər</i>	<i>31 dekabr 2013-cü ildə baş a çatan il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci ildə baş a çatan il</i>
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Alınmış faiz	51,726	45,257
Ödənilmiş faiz	(12,552)	(13,786)
Alınmış haqq və komissiya	3,963	4,991
Ödənilmiş haqq və komissiya	(2,973)	(1,846)
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızlarının satışından əldə edilmiş xalis realizasiya edilmiş gəlir	174	
Ticarət qiymətli kağızlarından rəalizasiya edilmiş xalis gəlir	118	540
Xarici valyuta ilə dilinq əməliyyatlarından realizasiya edilmiş xalis gəlir	5,562	4,485
İşçilər üzrə ödənilmiş xərclər	(10,297)	(6,973)
Ödənilmiş ümumi və inzibati xərclər	(11,488)	(6,373)
Alınmış digər əməliyyat gəliri	63	26
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti	26,296	26,321
<i>Əməliyyat aktivlərində xalis artım/azalma</i>		
Ticarət qiymətli kağızları	(36,837)	10,822
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	(18,074)	9,801
Banklara verilmiş kreditlər	(13,051)	500
Müştərilərə verilmiş kreditlər	(67,479)	(46,182)
Digər aktivlər	(1,185)	(2,469)
<i>Əməliyyat öhdəliklərində xalis artım/(azalma)</i>		
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	72,582	3,923
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	(153,024)	86,055
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	6,803	16,466
Digər öhdəliklər	(62)	1,713
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə (istifadə edilmiş) / əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri	(184,031)	106,950
Ödənilmiş mənfəət vergisi	(2,634)	(1,374)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə istifadə edilmiş / əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri	(186,665)	105,576
İnvestisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Geri satılma razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlardan daxilolmalar	-	26,931
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızlarının alınması	(259,275)	(584,590)
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızlarının satılması və geri alınmasından daxilolmalar	425,386	471,741
Əmlak və avadanlıqların alınması və avans ödənişləri	(6,009)	(4,367)
Qeyri-maddi aktivlərin satın alınması	(1,943)	(723)
Əmlak və avadanlıqların satılmasından daxilolmalar	47	9
Kapital investisiyası üçün avans ödənişi	14	-
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri	116,235	(90,999)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Səhmdar kapitalına vəsaitlərin yönəldilməsi	20	71,000
Ödənilmiş dividendlər	20	(20,515)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri	50,485	19,148
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə valyuta məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri		(525)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis (azalma)/artma	(20,470)	33,421
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin əvvəlinə	5	68,526
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin sonuna	5	48,056

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

1. Əsas fəaliyyət

“PAŞA Bank” (“Bank”) 18 iyun 2007-ci ildə Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında açıq tipli səhmdar cəmiyyət kimi təsis edilmişdir. Bank Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının (“ARMB”) 28 noyabr 2007-ci ildə verdiyi 250 nömrəli bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

Bank əhalidən əmanətlər alır və kreditlər verir, ödənişləri köçürür, valyuta mübadiləsini aparır və kommersiya və özəl müştərilərinə digər bank xidmətlərini göstərir. Bank həmçinin market meyker xidmətlərini göstərir.

31 dekabr 2013-cü il tarixinə Bankın Azərbaycanda dörd xidmət məntəqəsi (31 dekabr 2012-ci il: üç), Gürcüstan Respublikasında yerləşən bir nümayəndəliyi və “PAŞA Bank Georgia” SC adlı bir törəmə müəssisəsi var idi.

Bankın qeydiyyatda alınmış rəsmi ünvanı belədir: Azərbaycan, Bakı, AZ1005, Yusif Məmmədəliyev küçəsi, 15.

17 dekabr 2012-ci ildə Bank qeydiyyatda alınmış və ödənilmiş səhmdar kapitalı 35,000 min Gürcüstan larisini və ya 16,615 min AZN olan, bank sektorunda fəaliyyət göstərən “PAŞA Bank Georgia” SC adlı 100%-lik törəmə müəssisəsini təsis etmişdir. 17 yanvar 2013-cü ildə “PAŞA Bank Georgia” SC Gürcüstanın Milli Bankından (“GMB”) bank fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün lisenziya almışdır.

“PAŞA Bank Georgia” SC-nin rəsmi ünvanı belədir: Gürcüstan, Tbilisi, GE 0108, Rustaveli küçəsi, 15.

31 dekabr 2013-cü və 31 dekabr 2012-ci il tarixlərində Bankın mövcud səhmlərinə aşağıdakı səhmdarlar sahib olmuşlar:

Səhmdarlar	31 dekabr 2013-cü il (%)	31 dekabr 2012-ci il (%)
Pasha Holding Ltd.	60	60
Ador Ltd.	30	30
Cənab Arif Paşayev	10	10
Cəmi	100	100

31 dekabr 2013-cü il tarixinə Bankın yekun mülkiyyətçiləri Bank üzrə birgə nəzarəti həyata keçirən xanım Leyla Əliyeva və xanım Arzu Əliyevadır.

2. Hesabatların tərtibatının əsası

Ümumi məsələlər

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları (“MHBS”) əsasında hazırlanmışdır.

Azərbaycan manatı “Paşa Bank” ASC-nin funksional və təqdimat valyutasıdır, çünki əməliyyatların əksəriyyəti Azərbaycan manatı ilə ifadə edilir, ölçülür və ya maliyyələşdirilir. Digər valyutalarla aparılmış əməliyyatlar xarici valyuta ilə əməliyyatlar kimi uçota alınır. Bank qeydlərin aparılmasını və maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını Azərbaycan manatı ilə və MHBS-ə uyğun olaraq həyata keçirməlidir. Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları, xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim edilir. Ədalətli dəyərle ölçülmüş ticarət və Satış üçün nəzərdə tutulan qiymətli kağızlar istisna olmaqla, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları ilkin maya dəyəri əsasında hazırlanmışdır.

Konsolidasiya prinsipləri

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Bankın və onun törəmə müəssisəsinin 31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il üzrə maliyyə hesabatlarından ibarətdir. “Paşa Bank”ın törəmə müəssisəsinin maliyyə hesabatları “Paşa Bank” ilə eyni hesabat dövrləri üçün və eyni mühasibat uçotu prinsiplərindən istifadə etməklə hazırlanır.

Bütün qrupdaxili qalıqlar, əməliyyatlar, gəlir və xərclər tamamilə silinir. Törəmə müəssisə üzrə nəzarət Banka keçdiyi tarixdən törəmə müəssisə tamamilə konsolidasiya edilir. Bank müəssisənin əməliyyatlarından fayda əldə etmək üçün həmin müəssisənin maliyyə və əməliyyat siyasətini idarə etmək hüququnu əldə etdiyi andan bu müəssisəyə nəzarət edir. Bank törəmə müəssisə üzərində nəzarəti həyata keçirir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı

Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklər

İl ərzində Bank aşağıdakı düzəlişlər edilmiş MHBS və Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhi Komitəsinin (“BMHŞK”) yeni Şərhlərini qəbul etmişdir. Bu dəyişikliklərin əsas təsiri aşağıdakı kimi olmuşdur:

10 sayılı MHBS “Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları” və 27 sayılı MHBS “Ayrı maliyyə hesabatları”

10 sayılı MHBS xüsusi məqsədli müəssisələr də daxil olmaqla bütün müəssisələrə tətbiq edilən vahid nəzarət modelini təqdim edir. 10 sayılı MHBS 27 sayılı “Konsolidasiya edilmiş və ayrı maliyyə hesabatları” MUBS-nun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının uçotuna aid olan hissəsini əvəz edir. Bundan əlavə, buraya 12 sayılı “Konsolidasiya Xüsusi Məqsədli Müəssisələr” BMHŞK şərhində qaldırılmış məsələlər daxildir. 10 sayılı MHBS nəzarət anlayışını dəyişir. Belə ki, investor bu halda investisiya obyektinə nəzarət edir ki, həmin investor investisiya obyektində iştirakla bağlı dəyişkən gəlirlər riskinə məruz qalsın və ya bunları əldə etmək hüququna malik olsun və investisiya obyektinə üzrə səlahiyyəti vasitəsilə həmin gəlirlərə təsir göstərmək imkanına malik olsun. 10 sayılı MHBS-dəki nəzarət anlayışına uyğunlaşmaq məqsədilə hər üç meyar qarşılmalıdır, o cümlədən: (a) investor investisiya obyektinə üzrə səlahiyyətə malikdir, (b) investor investisiya obyektində iştirakla bağlı dəyişkən gəlirlər riskinə məruz qalır və ya bunları əldə etmək hüququna malik olur, və (c) investor investisiya obyektinə üzrə səlahiyyəti vasitəsilə həmin gəlirlərə təsir göstərmək imkanına malikdir. 10 sayılı MHBS Bankın saxladığı investisiyalarının konsolidasiyasına təsir göstərmir.

13 sayılı MHBS “Ədalətli dəyərin ölçülməsi”

13 sayılı MHBS bütün ədalətli dəyər ölçülmələrinə MHBS əsasında vahid qaydanı tətbiq edir. 13 sayılı MHBS müəssisədə ədalətli dəyərin nə vaxt istifadə edilməsinə dair tələbi dəyişməyərək, ədalətli dəyərin istifadə edilməsi tələb və ya icazə ediləndə ədalətli dəyərin MHBS əsasında necə ölçülməyi qaydasını təqdim edir. 13 sayılı MHBS-in tətbiqi Bankın ədalətli dəyər ölçmələrinə əhəmiyyətli təsir göstərməmişdir. 13 sayılı MHBS həmçinin ədalətli dəyər haqqında xüsusi məlumatların açıqlanmasını tələb edir. Bu tələblərin bəziləri digər standartların, o cümlədən 7 sayılı MHBS “Maliyyə alətləri: Məlumatların açıqlanması” adlı standartın məlumatların açıqlanmasına dair tələblərini əvəz edir. Bu məlumatlarının bəzilərinin açıqlanmasını 34.16A(j) sayılı MUBS xüsusi olaraq tələb edir və beləliklə də aralıq qısaltılmış konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına da təsir göstərilir. Bank bu məlumatları 26-cı Qeyddə açıqlayır.

19 sayılı MUBS “İşçilərin mükafatlandırılması” (Düzəliş)

MUBSK 19 sayılı MUBS-yə 1 yanvar 2013-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilən düzəliş dərc etmişdir. Düzəliş İşçilərin mükafatlandırılmasının uçotunda əhəmiyyətli dəyişikliklərin aparılmasını, o cümlədən pensiya planının aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklərin tanınmasının təxirə salınmasının (“koridor mexanizmi”)nin aradan götürülməsini təklif edir. Bundan əlavə, bu düzəlişlər mənfəət və ya zərər təşkil edən xalis pensiya aktivində (öhdəliyində) dəyişiklikləri xalis faiz gəliri (xərci) və xidmət xərcələri ilə məhdudlaşdıracaq. Bu düzəlişlər Bankın maliyyə vəziyyətinə təsir göstərmir.

1 sayılı MUBS “Digər ümumi gəlirin təqdim edilməsində dəyişikliklər” (Düzəliş)

1 sayılı MUBS-a düzəlişlər digər ümumi gəlirdə təqdim edilmiş maddələrin qruplaşdırılmasını dəyişdirir. Gələcəkdə bir vaxt mənfəət və ya zərərə yenidən təsnif edilə bilən maddələr (məsələn, satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri üzrə xalis zərərlər və ya gəlirlər) heç vaxt yenidən təsnif ediləcək maddələrdən (məsələn, binaların yenidən qiymətləndirilməsi) ayrıca təqdim edilməməlidir. Düzəlişlər yalnız hesabatların təqdimatına aiddir və Bankın maliyyə vəziyyətinə və nəticələrinə təsir göstərmir.

7 sayılı MHBS-ə Düzəlişlər “Məlumatların açıqlanması – Maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi”

Bu düzəlişlər müəssisənin əvəzləşdirmə hüquqları və onlara aid razılaşmalar (məsələn, girov haqqında razılaşmalar) haqqında məlumatı açıqlamağı tələb edir. Açıqlamalar maliyyə hesabatlarının istifadəçilərinə qarşılıqlı əvəzləşdirmə razılaşmalarının müəssisənin maliyyə vəziyyətinə təsirini qiymətləndirmək imkanını verə bilər. Yeni açıqlamalar 32 sayılı “Maliyyə alətləri: Təqdimat” adlı MUBS-a uyğun olaraq əvəzləşdirilən bütün tanınmış maliyyə alətləri üçün tələb olunur. Açıqlamalar həmçinin qüvvədə olan qarşılıqlı əvəzləşdirmə haqqında əsas razılaşmaya və ya oxşar razılaşmaya tabe olan tanınmış maliyyə alətlərinə (bu alətlərin 32 sayılı MUBS-a uyğun olaraq əvəzləşdirilib-əvəzləşdirilmədiyindən asılı olmayaraq) tətbiq olunur. Bu düzəlişlər Bankın maliyyə vəziyyətinə və ya əməliyyatlarının nəticələrinə təsir göstərmir.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Bank maliyyə alətlərini, o cümlədən ticarət və Satış üçün nəzərdə tutulan qiymətli kağızları, törəmə alətləri və investisiya əmlakı kimi qeyri-maliyyə aktivləri hər hesabat tarixində ədalətli dəyərlə ölçür. Bundan əlavə, amortizasiya hesablanmış dəyərlə ölçülən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərləri 26 sayılı Qeyddə açıqlanır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri və vinves(davamı)

Ədalətli dəyərin ölçülməsi (davamı)

Ədalətli dəyər ölçmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan müntəzəm əməliyyatlar zamanı aktivin satılmasından alın bilən və ya öhdəliyin köçürülməsinə görə ödənilə bilən məbləğdir. Ədalətli dəyər ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aşağıdakı yerlərdən birində aparılması ehtimal edilir:

- ▶ Aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarı; və ya;
- ▶ Əsas bazar olmayanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarı.

Bankın əsas və ya ən əlverişli bazara çıxışı olmalıdır. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçıları aktivini və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülməlidir və bu zaman ehtimal edilməlidir ki, bazar iştirakçıları öz hərəkətlərində ən yaxşı iqtisadi mənafeələrini güdürlər. Qeyri-maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə etməklə və ya həmin aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə edəcək digər bazar iştirakçısına satmaqla iqtisadi fayda əldə etmək qabiliyyəti nəzərə alınır.

Bank mövcud şəraitdə münasib olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatları olan, müvafiq bazar məlumatlarını maksimal istifadə edən və müşahidə edilməyən məlumatların istifadəsini minimuma endirən qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyəri ölçülən və ya təqdim edilən bütün aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında ədalətli dəyər iyerarxiyasının daxilində aşağıda təsvir olunan kateqoriyalara bölünür:

- ▶ Səviyyə 1 – Oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün fəal bazarlarda bazar qiymətləri (təshih edilməmiş) mövcud olanlar;
- ▶ Səviyyə 2 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilən qiymətləndirmə üsulları;
- ▶ Səviyyə 3 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları müşahidə edilməyən qiymətləndirmə üsulları.

Maliyyə hesabatlarında dövrü şəkildə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Bank hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində Səviyyələr arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

Maliyyə aktivləri

İlkin tanıma

39 sayılı MUBS-na uyğun olaraq maliyyə aktivləri müvafiq qaydada Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri, kreditlər və debitor borcları, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan alətlər və ya Satış üçün nəzərdə tutulan maliyyə alətlərinə təsnif edilir. Bank maliyyə aktivlərini ilkin tanıma zamanı təsnifləşdirir və sonra aşağıda təsvir olunan müəyyən hallarda maliyyə aktivlərini yenidən təsnif edə bilər.

Tanıma tarixi

Maliyyə aktivlərinin bütün müntəzəm alışları və satışları alqı-satqı tarixində, yəni Bank aktivini almaq öhdəliyini üzərinə götürdüyü tarixdə tanınır. Müntəzəm alış və ya satış əməliyyatlarına qanunvericiliklə və ya bazar razılaşmaları ilə ümumi şəkildə müəyyən edilmiş müddət ərzində aktivlərin çatdırılmasını tələb edən maliyyə aktivlərinin alınması və ya satılması daxildir.

Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri

Ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilən maliyyə aktivləri “Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri” kateqoriyasına daxil edilir. Maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi o halda təsnif edilir ki, onlar yaxın zamanda satılmaq məqsədilə alınmış olsun. Törəmə alətlər ədalətli dəyərlə əks etdirilir və ədalətli dəyəri müsbət olanda aktivlər, mənfi olanda isə öhdəliklər kimi uçota alınır. Törəmə alətlərin ədalətli dəyərinə dəyişikliklər Xalis ticarət gəlirinə daxil edilir. Valyuta svopunda Bank bir valyutada müəyyən məbləği ödəyir və digər valyutada müəyyən məbləği alır. Valyuta svopları üzrə hesablaşmalar əsas etibarilə ümumi məbləğdə aparılır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar

Müəyyən və ya müəyyən edilə bilən ödənişli və müəyyən müddəti olan qeyri-törəmə maliyyə aktivləri Bankın onları ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlamaq niyyəti və imkanı olanda, Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilir. Qeyri-müəyyən müddətdə saxlanması nəzərdə tutulan investisiyalar bu sinfə daxil edilmir. Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar sonradan amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülür. Gəlir və zərərlər mənfəət və ya zərərdə investisiyalar dəyərsizləşəndə, habelə amortizasiya prosesində əks etdirilir.

Kreditlər və debitor borcları

Kreditlər və debitor borcları fəal bazarda dövr etməyən, müəyyən və ya müəyyən edilə bilən ödənişli qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. Onlar dərhal və ya qısa müddətdə satılmaq üçün nəzərdə tutulmur, ticarət qiymətli kağızları kimi təsnif edilmir və ya Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları kimi göstərilir. Belə aktivlər effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərle əks etdirilir. Belə aktivlər üzrə gəlir və xərclər mənfəət və ya zərərdə kreditlər və debitor borcları uçotdan çıxarıldıqda və ya qiymətdən düşdükdə, eləcə də amortizasiya prosesində əks etdirilir.

Bank banklarda depozitlər yerləşdirir, eləcə də banklara kreditlər verir. Depozit razılaşmasının şərtlərinə uyğun olaraq Bank depozitləri ödəmə müddəti tamamlanana qədər geri götürə bilər, kredit razılaşmalarının isə şərtlərinə görə Bank bunu edə bilməz və kreditlər Bank tərəfindən yalnız müddəti başa çatandan sonra tələb edilə bilər.

Satış üçün nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri

Satış üçün nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri yuxarıda göstərilən heç bir sinfə daxil olmayan və ya Satış üçün nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilməmiş qeyri törəmə maliyyə aktivləridir. İlk tanınmadan sonra Satış üçün nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri ədalətli dəyərle ölçülür və bu zaman gəlir və xərclər investisiyanın tanınması dayanana və ya investisiyanın dəyərsizləşməsi müəyyən edilənədək digər ümumi gəlir kimi əks etdirilir. Belə halda əvvəl digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilmiş məcmu gəlir və ya zərər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda yenidən təsnif edilir. Bununla bərabər effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə hesablanmış faizlər mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Qarşılıqlı əvəzləşdirmə

Bank maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin tanınmış məbləğlərini qarşılıqlı əvəz etmək üçün qanuni hüquqa malik olduğu və ya hesablaşmanı netto əsasında həyata keçirmək, ya da eyni vaxtda aktiv realizasiya etmək və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti olduğu halda, qarşılıqlı əvəzləşdirir və konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis məbləğ kimi təqdim edir. Bu adətən əsas əvəzləşdirmə razılaşmalarında baş vermə və əlaqəli aktiv və öhdəliklər konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ümumi məbləğdə göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnif edilməsi

Satış üçün saxlanılan aktiv kimi təsnif edilən qeyri-törəmə maliyyə aktivini yaxın zamanda satılmaq məqsədilə artıq saxlanılırsa, o aşağıdakı hallardan birində Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri kateqoriyasından çıxarıla bilər:

- ▶ yuxarıda göstərilmiş kreditlər və debitor borcları anlayışına uyğun olan maliyyə aktivini bu halda kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər ki, Bank onu yaxın gələcəkdə və ya ödəniş tarixinədək saxlamaq niyyətində və qabiliyyətində olsun;
- ▶ digər maliyyə aktivləri yalnız nadir hallarda satıla bilən və ya ödəniş tarixinə qədər saxlanılan aktivlər kimi yenidən təsnif edilə bilər.

Kreditlər və debitor borcları tərifinə uyğun gələn satıla bilən aktivlər kimi təsnif edilmiş maliyyə aktivləri o halda kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər ki, Bank onları yaxın gələcəkdə və ya ödəniş tarixinə qədər saxlamaq niyyətində və ya qabiliyyətində olsun.

Maliyyə aktivləri yenidən təsnif etmə tarixində ədalətli dəyərle yenidən təsnif edilir. Mənfəət və ya zərərdə tanınmış gəlir və ya zərər ləğv edilmir. Yenidən təsnif etmə tarixində maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri, müvafiq olaraq, onun yeni dəyəri və ya amortizasiya edilmiş dəyəri olur.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kassada olan pul vəsaitləri, ARMB-dan alınacaq məbləğlər (məcburi ehtiyatları çıxmaqla) və ödəmə müddəti verildiyi tarixdən etibarən doxsan gündən artıq olmayan və müqavilə yüklüüyündən azad olan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər daxildir.

“Repo” və əks “repo” razılaşmaları

Qiymətli kağızların satılması və geri alınması razılaşmaları (“repo” razılaşmaları) təminatlı maliyyələşdirmə əməliyyatları kimi əks etdirilir. “Repo” razılaşmaları əsasında satılmış qiymətli kağızlar konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilir. Tərəf-müqabil müqavilə şərtlərindən və ya qəbul edilmiş təcrübədən irəli gələrək həmin qiymətli kağızların satılması və ya yenidən girov qoyulması lütfuquna malik olduqda, “repo” razılaşmaları əsasında girov qoyulan qiymətli kağızlar kimi yenidən təsnif edilir. Müvafiq öhdəliklər kredit təşkilatlarına və ya müştərilərə ödəniləcək məbləğlərin tərkibində təqdim olunur. Geri satılma (əks “repo”) razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar əhəmiyyətli olanda konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ayrıca hesab və ya, şəraitdən asılı olaraq, pul vəsaitləri və ya pul vəsaitlərinin ekvivalentləri və müştərilərə verilmiş kreditlər kimi əks etdirilir. Satış qiyməti ilə geri alış qiyməti arasında fərq faiz hesab olunur və təsirli gəlirlilik metodundan istifadə etməklə “repo” razılaşmalarının müddəti ərzində hesablanır.

Borc vəsaitləri

Duraxılmış maliyyə alətləri və ya onların komponentləri o halda öhdəlik kimi təsnif edilir ki, müqavilə razılaşmasının mahiyyəti Bankın üzərinə aşağıdakı öhdəliklərdən birinin qoyulması ilə nəticələnsin: sahibə pul vəsaitləri və ya digər maliyyə aktivini çatdırmaq və ya öhdəliyi müəyyən məbləğdə pul vəsaitinin və ya digər maliyyə aktivinin müəyyən sayda xüsusi kapital alətlərinə mübadilə etməkdən fərqli olan yolla ödəmək. Belə alətlərə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər, kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər və müştərilər qarşısında öhdəliklər daxildir. İlk tanınmadan sonra borclar amortizasiya olunmuş dəyərlə, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ölçülür. Gəlir və zərərlər mənfəət və ya zərərdə borclar silindikdə, eləcə də amortizasiyanın hesablanması prosesində əks etdirilir.

Lizinqlər

Əməliyyat – Bank lizinqə alan qismində

Əməliyyat lizinqi – Bank lizinqə alan qismində

Lizinq obyektləri üzrə mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və gəlirlər lizinqverən tərəfindən Banka ötürülmədikdə aktivlərin lizinqi əməliyyat lizinqi hesab olunur. Əməliyyat lizinqi əsasında ödənişlər lizinqin müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən ümumi və inzibati xərclərin tərkibinə daxil edilir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınmada ölçülməsi

İlkin tanınma zamanı maliyyə alətləri ədalətli dəyərlə ölçülür, ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunmayan alətlərdə birbaşa aid edilən haqq və xərcləri nəzərə almaqla düzəlişlər edilir.

Adətən, ilkin tanınmada maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin ən yaxşı sübutu əməliyyat qiymətidir. Bank ilkin tanınmada ədalətli dəyərin əməliyyat qiymətindən fərqli olduğunu müəyyən edərsə, onda:

- ▶ Ədalətli dəyər fəal bazarda oxşar aktivlər və ya öhdəliklərin kotirovkaları ilə sübuta yetirilsə (yəni Səviyyə I giriş məlumatları) və ya yalnız müşahidə edilə bilən bazarlarda əldə edilən məlumatları istifadə edən qiymətləndirmə üsullarına əsaslanırsa, Bank ilkin tanınmada ədalətli dəyər və əməliyyat qiyməti arasındakı fərqi gəlir və ya zərər kimi tanıyır;
- ▶ Bütün digər hallarda maliyyə alətinin ilkin qiymətləndirməsində ilkin tanınmada ədalətli dəyər və əməliyyat qiyməti arasındakı fərqi təxirə salmaq üçün düzəliş aparılır. İlk tanınmadan sonra Bank bu təxirə salınmış fərqi gəlir və ya xərc kimi yalnız giriş məlumatları müşahidə edilə biləndə və ya alət uçotdan çıxarılanda tanıyır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Lizinqlər (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi ehtimalına dair obyektiv sübutların olub-olmamasını müəyyən etmək üçün Bank hər hesabat tarixində qiymətləndirmə aparır. Maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupu yalnız və yalnız aktiv ilk dəfə əks etdirildikdən sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu olanda (baş vermiş “zərər hadisəsi”) və ya bu zərər hadisəsi (və ya hadisələri) maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupundan gözlənilən və etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilən pul vəsaitləri hərəkətlərinə təsir göstərəndə dəyərsizləşmiş hesab edilir. Dəyərsizləşmənin sübutlarına borcalanın və ya borcalanlar qrupunun mühüm maliyyə çətinlikləri ilə rastlaşması, faizlərin və ya əsas məbləğin ödənilməsi öhdəliklərini pozması, yüksək müflisləşmə və ya digər maliyyə yenidənqurması ehtimalı ilə qarşılaşmasına dair sübutlar, habelə müşahidə edilən bazar məlumatları əsasında qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətində ölçülə bilən azalmaya (misal üçün vaxtı keçmiş ödənişlərin səviyyələrində dəyişikliklərə və ya aktivlər üzrə zərərlərlə uzlaşan iqtisadi şəraitlərə) dair sübutlar daxildir.

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər, banklara və müştərilərə verilmiş kreditlər

Amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərlə, banklara və müştərilərə verilmiş kreditlərlə bağlı Bank əvvəlcə fərdi olaraq mühüm maliyyə aktivləri üçün fərdi və fərdi olaraq mühüm olmayan maliyyə aktivləri üçün məcmu şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutların olub-olmamasını qiymətləndirir.

Bank mühüm olub-olmamasından asılı olmayaraq fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş maliyyə aktivləri üçün dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olmaması qərarına gələrsə, həmin aktivləri analoji kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna daxil edir və onların dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsini məcmu şəkildə aparır. Dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi fərdi şəkildə aparılmış və dəyərsizləşmə zərərləri əks etdirilmiş aktivlər dəyərsizləşmə baxımından məcmu şəkildə qiymətləndirməyə daxil edilmir.

Dəyərsizləşmə zərərlərinin çəkilməsinin obyektiv sübutu olarsa, zərərin məbləği aktivlərin balans dəyəri ilə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri (hələ çəkilməmiş gələcəkdə gözlənilən kredit zərərləri nəzərə alınmadan) arasında fərq kimi ölçülür. Aktivin balans dəyəri ehtiyat hesabının istifadə edilməsi hesabına azalır və zərərin məbləği cari ilin mənfəətində əks etdirilir. Faiz gəlirləri azaldılmış balans dəyəri üzrə, aktiv üzrə ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanmağa davam edir. Kreditlər və müvafiq ehtiyat kreditin qaytarılmasının realistik perspektivləri olmayanda və bütün təminat reallaşdırdıqda və ya Bankın mülkiyyətinə keçdikdə silinir. Əgər növbəti ildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə zərərinin məbləği dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş vermiş hadisə nəticəsində artır və ya azalarsa, əvvəl tanınmış dəyərsizləşmə zərəri ehtiyat hesabında düzəliş aparmaqla əks etdirilir. Gələcək silinmə sonradan bərpa edilirsə, bərpa məbləği mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri maliyyə aktivinin ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilir. Kredit dəyişən faiz dərəcəsi ilə verilmişdirsə, dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi üçün diskontun dərəcəsi, cari effektiv faiz dərəcəsi olacaqdır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması, girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsinin mümkün olub-olmamasından asılı olmayaraq, girovun alınması və satılması ilə bağlı məsrəfləri çıxmaqla girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsindən irəli gələn pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirir.

Dəyərsizləşmənin məcmu şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri Bankın daxili kredit reytingləri sistemi əsasında qruplara bölünür və bu zaman aktivin növü, iqtisadi sektoru, coğrafi mövqeyi, girovun növü, ödəniş vaxtının keçib-keçməməsi və digər müvafiq amillər kimi kredit riskinin xüsusiyyətləri nəzərə alınır.

Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilmiş maliyyə aktivləri qrupu üzrə pul vəsaitlərinin gələcək hərəkətləri bu qrupa daxil olan aktivlərin kredit riski xüsusiyyətləri ilə analoji xüsusiyyətlərə malik olan aktivlər üzrə zərərlərlə bağlı tarixi məlumat əsasında müəyyən edilir. Zərərlərlə bağlı tarixi məlumatda həmin məlumatın aid olduğu illərdə təsir göstərməmiş cari şəraitlərin təsirini əks etdirmək və keçmiş müddətin hazırda mövcud olmayan şəraitlərinin təsirini istisna etmək məqsədilə müşahidə edilən cari bazar məlumatı əsasında düzəlişlər edilir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişikliklərin qiymətləndirmələri hər il üçün müşahidə edilən bazarda müvafiq məlumatlardakı dəyişiklikləri (misal üçün işsizlik səviyyəsi, daşınmaz əmlakın qiymətləri, əmtəə qiymətləri, ödəniş statusunda dəyişikliklər və ya qrupun çəkdiyi zərərləri və ya onların həcmi əks etdirən digər amilləri) əks etdirir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş metod və fərziyyələr müntəzəm qaydada yenidən baxılır ki, qiymətləndirilmiş zərərlərlə faktiki nəticələr arasındakı fərqlər azaldılsın.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Lizinqlər (davamı)

Satış üçün nəzərdə tutulan maliyyə investisiyaları

Satış üçün nəzərdə tutulan maliyyə investisiyaları üçün Bank hər hesabat tarixində investisiya və ya investisiyalar qrupunda dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olub-olmamasını qiymətləndirir.

Satış üçün nəzərdə tutulan maliyyə investisiyaları kimi təsnif edilən kapital investisiyaları ilə bağlı obyektiv dəyərsizləşmə sübutlarına investisiyanın ədalətli dəyərinin ilkin dəyərindən əhəmiyyətli və ya sürəkli şəkildə aşağı düşməsi daxildir. Dəyərsizləşmə sübutları mövcud olanda məcmu zərər – əvvəl cari ilin mənfəətində əks etdirilmiş investisiya üzrə dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla alışı dəyəri ilə cari ədalətli dəyər arasındakı fərq kimi ölçülür – digər ümumi gəlirin tərkibindən çıxarılır və konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda əks etdirilir. Kapital investisiyaları üzrə dəyərsizləşmə zərərləri konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabat vasitəsilə bərpa edilmir, onların dəyərsizləşmədən sonra ədalətli dəyərinin artması digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilir.

Borc alətləri Satış üçün nəzərdə tutulan alətlər kimi təsnif ediləndə dəyərsizləşmə amortizasiya hesablanmış dəyərle uçota alınan maliyyə aktivləri ilə eyni prinsiplərlə qiymətləndirilir. Gələcək faiz gəliri azaldılmış balans dəyərinə əsaslanır və dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin diskont edilməsi üçün istifadə edilən faiz dərəcəsi ilə hesablanır.

Faiz gəliri konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda əks etdirilir. Əgər növbəti ildə borc alətinin ədalətli dəyəri artırsa və bu artım obyektiv olaraq dəyərsizləşmə zərərləri konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda və zərərində əks etdirildikdən sonra baş vermiş hadisə ilə bağlıdırsa, dəyərsizləşmə zərəri konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda bərpa edilir.

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan maliyyə investisiyaları

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan alətlər üçün Bank dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olub-olmamasını qiymətləndirir. Dəyərsizləşmə zərərinin çəkilməsinə dair obyektiv sübut mövcud olanda, zərərin məbləği aktivin balans dəyəri ilə proqnozlaşdırılan gələcək pul hərəkətlərinin cari dəyəri arasındakı fərqlə ölçülür. Aktivin balans dəyəri azaldılır və zərərin məbləği konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda əks etdirilir.

Əgər sonrakı ildə proqnozlaşdırılan dəyərsizləşmə zərərinin məbləği dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş vermiş hadisə nəticəsində azalırsa, əvvəl tutulmuş məbləğlər konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda əks edilməlidir.

Kreditlərin restrukturizasiyası

İmkan dairəsində Bank girova yiyələnmək əvəzinə kredit şərtlərini dəyişdirməyə çalışır. Buna müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş müddətlərinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşdırılması daxildir.

Restrukturizasiyanın uçot qaydası aşağıda təqdim olunur:

- ▶ Kreditin valyutası dəyişmişdirsə, köhnə kredit uçotdan çıxarılır və yeni kredit tanınır.
- ▶ Kreditin restrukturizasiyası borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlı deyilsə, Qrup aşağıda təsvir olunan maliyyə öhdəlikləri üçün tətbiq edilən eyni yanaşmadan istifadə edir.
- ▶ Kreditin restrukturizasiyası borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlıdırsa və kredit restrukturizasiyadan sonra dəyərsizləşirsə, Bank, ilkin effektiv faiz dərəcəsiindən istifadə etməklə, diskont edilmiş yeni pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəri ilə dövr üzrə ehtiyat xərclərində restrukturizasiyadan əvvəlki balans dəyəri arasında fərq tanıyır. Restrukturizasiyadan sonra kredit dəyərsizləşməsə, Bank effektiv faiz dərəcəsinə yenidən hesablayır.

Yeni şərtlər müəyyən ediləndə kreditin vaxtı keçmiş hesab olunmur. Bütün şərtlərin yerinə yetirilməsindən və gələcək ödənişlərin mümkünliyündən əmin olmaq məqsədilə Bankın rəhbərliyi restrukturizasiya edilmiş kreditləri daim nəzərdən keçirir. Belə kreditlər fərdi və ya məcmu qaydada dəyərsizləşməyə məruz qalmaqda davam edir və onların ödənilən dəyəri kredit üzrə ilkin və ya cari effektiv faiz dərəcəsinə istifadə etməklə hesablanır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivini (və ya müvafiq hallarda maliyyə aktivinin bir hissəsi və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun bir hissəsi) aşağıdakı hallarda balansda əks etdirilmir:

- ▶ aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarının vaxtı başa çatmışdır;
- ▶ Bank özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə keçirmiş və ya aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüququnu saxlayaraq, onları “tranzit” razılaşması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək öhdəliyini götürmüşdür; və
- ▶ Bank: (a) aktiv üzrə, demək olar ki, bütün risk və səmərələr ötürmüş; (b) aktiv üzrə, demək olar ki, bütün risk və səmərələr ötürməmiş və onları özündə saxlamaqla, yalnız aktiv üzrə nəzarəti ötürmüşdür.

Bank aktivdən pul vəsaitləri hərəkətini almaq hüququnu ötürmüş və aktiv üzrə, demək olar ki, bütün risk və səmərələri nə ötürməmiş, nə də onları özündə saxlamamışdırsa, aktiv, Bankın həmin aktivdə davam edən iştirakı müqabilində əks etdirilir. Ötürülmüş aktiv üzrə zəmanət formasında aktivdə iştirakın davam etməsi aktivin ilkin balans dəyəri ilə Bankdan tələb oluna biləcək maksimal ödəniş məbləğindən az olanı ilə ölçülür.

Aktivdə iştirak, ötürülmüş aktiv üzrə yazılı və/və ya satın alınmış opsiyon (o cümlədən netto əsasla ödənilən opsiyon və ya analoji alət) formasında davam edirsə, Bankın davam edən iştirakının həcmi ötürülən aktivin Bank tərəfindən geri alınacaq dəyərində bərabərdir. Lakin ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən aktiv üzrə yazılı put-opsionu (o cümlədən netto əsasla ödənilən opsiyon və ya analoji alət) istisna təşkil edir və bu halda Bankın davam edən iştirakının həcmi, ötürülən aktivin ədalətli dəyəri və opsiyunun icra qiymətindən az olanı ilə məhdudlaşır.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəliyi müvafiq öhdəlik icra edildikdə, ləğv edildikdə və ya vaxtı başa çatdıqda uçotdan çıxarılır.

Mövcud olan bir maliyyə öhdəliyi eyni kreditor qarşısında tam fərqli şərtlərlə digəri ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtlərinə əhəmiyyətli düzəlişlər edildikdə, belə əvəz etmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılmasını və yeni öhdəliyin tanınmasını tələb edir və müvafiq balans dəyərlərindəki fərqlər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda əks etdirilir.

Maliyyə zəmanətləri

Adi fəaliyyətində Bank akkreditivlər və zəmanətlərdən ibarət olan maliyyə zəmanətləri verir. Maliyyə zəmanətləri konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında ilk öncə ədalətli dəyərlə “Digər öhdəliklər” maddəsində alınmış komissiya haqqı məbləğində əks etdirilir. İlk əks etdirmədən sonra Bankın hər bir zəmanət üzrə öhdəliyi aşağıdakı məbləğlərdən yuxarı olanı ilə ölçülür: amortizasiya hesablanmış komissiya haqqı və zəmanətdən irəli gələn maliyyə öhdəliyinin ödənilməsi üçün tələb olunan məsrəflərin ən yaxşı qiyməti.

Maliyyə zəmanətləri ilə bağlı öhdəliyin artması cari ilin mənfəətində nəzərə alınır. Alınmış komissiya haqqı mənfəət və ya zərərdə zəmanətin müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə əks etdirilir.

Faiz dərəcəsi zəmanətlərin məbləğinə effektiv faiz dərəcəsi metodunu nəzərə almadan tətbiq edilir.

Vergilər

Cari mənfəət vergisi xərci Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında hesablanır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri öhdəlik metodundan istifadə etməklə müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır. Təxirə salınmış mənfəət şirkətlərin birləşməsi olmayan əməliyyat zamanı qudvilin və ya aktiv və ya öhdəliyin ilkin tanınmasından irəli gəlməyəndə və əməliyyat zamanı nə uçot mənfəətinə, nə də vergiyə cəlb edilən mənfəətə və ya zərərə təsir göstərmədiyi hallarda, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin və öhdəliklərinin vergi bazası və onların maliyyə hesabatları məqsədləri üçün balans dəyərləri arasında bütün müvəqqəti fərqlər üzrə müəyyən edilir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmah (davamı)

Vergilər (davamı)

Təxirə salınmış vergi aktivləri yalnız bu dərəcədə müəyyən edilir ki, çıxılan müvəqqəti fərqlərin istifadə edilə bilməsi üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin mövcud olması ehtimalı olsun. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əsas etibarlı ilə qüvvədə olan vergi dərəcələri və vergi qanunları əsasında aktivlərin satıldığı və ya öhdəliklərin yerinə yetirildiyi müddətdə tətbiq edilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

Bundan əlavə, Azərbaycanda Bankın fəaliyyəti ilə bağlı müxtəlif əməliyyat vergiləri tətbiq edilir. Bu vergilər ümumi və inzibati xərclərin tərkibinə daxil edilir.

Cari və təxirə salınmış vergi mənfəət və ya zərərdə tanınır, lakin cari və təxirə salınmış vergi digər ümumi gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınan maddələrə aiddirsə, cari və təxirə salınmış vergi də, müvafiq olaraq, digər ümumi gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınır. Cari və təxirə salınmış vergi müəssisələrin birləşməsinin ilkin uçotundan irəli gələndə, vergi nəticəsi müəssisələrin birləşməsinin uçotuna daxil edilir.

Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlar, gündəlik xidmət xərcləri istisna olmaqla, yığılmış köhnəlməni və hər hansı tanınmış dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla ilkin dəyəri ilə tanınır. Tanıma meyarına uyğun gələndə, əmlak və avadanlıqların bir hissəsinin əvəz etdirilməsi xərcləri yaranan zaman həmin dəyərə daxil edilir.

Əmlak və avadanlığın balans dəyəri dəyərsizləşmə baxımından balans dəyərinin qaytarılmayacağını göstərən hadisələr baş verəndə və ya şəraitlər dəyişəndə yenidən qiymətləndirilir.

Aktiv istifadə edilmək üçün hazır və mövcud olduğu andan bu aktiv, o cümlədən tamamlanmamış tikinti üzrə köhnəlmə hesablanmağa başlayır. Köhnəlmə aktivlərin balans dəyərlərini aşağıda göstərilən proqnozlaşdırılan istifadə müddətləri üzrə bərabər hissələrə bölməklə hesablanır:

	<u>İllər</u>
Binalar	20
Mebel və avadanlıq	4
Kompüterlər və digər avadanlıq	4
Nəqliyyat vasitələri	4
Digər avadanlıq	5
İcarəyə alınmış aktivlərin əsaslı təmiri	15

Aktivlərin qalıq dəyərləri, istifadə müddətləri və metodlar yenidən baxılaraq, hər maliyyə ilinin sonunda lazım olduqca yeniləşdirilir.

İcarəyə alınmış aktivlərin əsaslı təmiri icarəyə götürülmüş aktivlərin istifadə müddəti üzrə köhnəlməyə silinir.

Təmir və rekonstruksiya xərcləri çəkildikcə xərclərə aid edilir və kapitallaşdırılmalı olduğu hallar istisna olmaqla, ümumi və inzibati xərclərə daxil edilir.

İnvestisiya əmlakı

İnvestisiya əmlakı icarə gəlirinin əldə edilməsi və ya kapitalın artırılması üçün saxlanılan və Bank tərəfindən fəaliyyətinin adı gedişində satılmaq üçün istifadə edilməyən və ya saxlanılmayan torpaq və ya bina və ya binanın bir hissəsidir. Gələcəkdə investisiya əmlakı kimi istifadə edilmək üçün tikilmiş və ya inkişaf etdirilmiş və ya yenidən inkişaf etdirilmiş əmlak da investisiya əmlakı kimi təsnif edilir.

İnvestisiya əmlakı ilk olaraq əməliyyat xərclərini də nəzərə almaqla maya dəyəri ilə tanınır və sonradan yığılmış köhnəlmə və yığılmış amortizasiya zərərini çıxmaqla maya dəyəri ilə uçota alınır. Məlumatların açıqlanması məqsədilə investisiya əmlakı hesabat dövrünün sonunda bazar vəziyyətini əks etdirən ədalətli dəyərlə yenidən ölçülür. Bankın investisiya əmlakının ədalətli dəyəri müxtəlif mənbələr, o cümlədən tanınmış və münasib peşəkar ixtisası olan, analoji yer və kateqoriyadan olan əmlakın qiymətləndirilməsində son vaxtlar təcrübə toplamış müstəqil qiymətləndiricilərin hesabatları əsasında müəyyən edilir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

İnvestisiya əmlakı (davamı)

Əldə edilmiş icarə gəliri maliyyə nəticələri haqqında hesabatda qeyri-bank əməliyyatlarından yaranan gəlirin tərkibində göstərilir. İnvestisiya əmlakının ədalətli dəyərində dəyişikliklərdən irəli gələn gəlir və zərərər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda uçota alınır və qeyri-bank əməliyyatlarından yaranan gəlirin və ya xərclərin tərkibində təqdim edilir.

Sonrakı xərclər yalnız onlarla bağlı gələcək iqtisadi faydaların Banka daxil olması ehtimal ediləndə və xərclər etibarlı şəkildə ölçülə biləndə kapitala yönəldilir. Bütün digər təmir və texniki xidmət xərcləri çəkildikcə xərclərə silinir. İnvestisiya əmlakından mülkiyyətçi istifadə edərsə, bu əmlak bina və avadanlıqlara yenidən təsnif edilir və onun yenidən təsnifləşdirmə tarixinə balans dəyəri ehtimal edilən dəyərə çevrilir.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər lisenziyalardan və kompüter proqramlarından ibarətdir.

Ayrıca alınmış qeyri-maddi aktivlər ilk olaraq ilkin dəyəri ilə tanınır. Şirkətlərin birləşməsi çərçivəsində alınmış qeyri-maddi aktivlərin ilkin dəyəri alış tarixində ədalətli dəyərə bərabərdir. İlk tanımadan sonra qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiyanı və yığılmış dəyərsizləşmə zərərərini çıxmaqla ilkin dəyəri ilə əks etdirilir. Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddətləri məhdud müddətlər kimi müəyyən edilmişdir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə 10 illik istifadə müddəti üzrə amortizasiya hesablanır və həmin qeyri-maddi aktivlər üzrə mümkün dəyərsizləşmə əlamətləri mövcud olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirmə aparılır.

Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə amortizasiya hesablanmır və bunlar ən azından hər maliyyə ilinin sonunda qeyri-maddi aktivin dəyərsizləşmə biləcəyinin əlamətləri olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilir.

Ehtiyatlar

Bank ehtiyatları keçmiş hadisənin nəticəsi olan cari (hüquqi və ya konstruktiv) öhdəliyə sahib olduqda, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərələri təcəssüm etdirən resursların xaric olmasının tələb olunacağını ehtimal etdikdə və öhdəliyin məbləğini etibarlı qiymətləndirə biləndə tanıyır.

Pensiya təminatı və işçilərə digər ödənişlər üzrə öhdəliklər

Bank işə götürənin cari ödəmələrinin işçilərə ümumi əmək haqqı ödənişlərinin müəyyən faizi kimi hesablanması nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının dövlət pensiya təminatı sistemindən əlavə hər hansı fərdi pensiya təminatı sisteminə malik deyildir. Bu xərclər müvafiq əmək haqqının aid olduğu hesabat dövründə əks etdirilir. Bundan əlavə, Bank əmək fəaliyyəti başa çatdıqdan sonra işçilərə ödənişlər aparmalı deyildir.

Səhmdar kapitalı

Adi səhmlər səhmdar kapitalı kimi təsnif edilir. Şirkətlərin birləşməsi istisna olmaqla, yeni səhmlərin buraxılması ilə birbaşa bağlı olaraq üçüncü tərəflərə ödənişlərə çəkilən xərclər kapitalın tərkibində həmin emissiya nəticəsində əldə edilmiş məbləğin azalması kimi əks etdirilir. Əldə edilmiş vəsaitlərin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq məbləği əlavə kapital kimi əks etdirilir.

Dividendlər

Dividendlər, yalnız hesabat tarixindən gec olmayaraq elan edildiyi halda, öhdəlik kimi əks etdirilir və hesabat tarixində kapitalın məbləğindən çıxılır. Dividendlər haqqında məlumat hesabat tarixindən əvvəl və eləcə də hesabat tarixindən sonra, lakin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları təsdiq edildikdən əvvəl təklif və ya elan edildikdə açıqlanır.

Şərti aktivlər və öhdəliklər

Şərti öhdəliklər konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olanda, maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şərti aktivlər konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydaların daxil olması ehtimal ediləndə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Pensiya təminatı və işçilərə digər ödənişlər üzrə öhdəliklər (davamı)

Gəlir və xərclərin tanınması

Gəlir Bank tərəfindən iqtisadi səmərənin əldə edilməsi ehtimal ediləndə və xərclər etibarlı şəkildə ölçülə biləndə tanınır. Xərclər çəkildikcə tanınır. Gəlirin və ya xərcin tanınması üçün aşağıdakı xüsusi tanıma meyarları da qarşılanmalıdır.

Fəz və analoji gəlir və xərclər

Ticarət aktivləri və ya satış üçün nəzərdə tutulan aktivlər kimi təsnif edilmiş faiz hesablanan qiymətli kağızlar və amortizasiya olunmuş dəyəri ilə qiymətləndirilən bütün maliyyə alətləri üzrə faiz gəlirləri və ya xərcləri effektiv faiz dərəcəsi ilə tanınır. Həmin dərəcə qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri ödənişlərini və ya daxilolmalarını maliyyə alətinin ehtimal edilən istifadə müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırır. Hesablama zamanı maliyyə aləti üzrə bütün müqavilə şərtləri (misal üçün əvvəlcədən ödəmə imkanı), eləcə də alətlə bilavasitə bağlı olan və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqlar və əlavə xərclər nəzərə alınır, lakin gələcək kredit zərərləri nəzərə alınmır. Bank maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri üzrə ödəniş və daxilolmalara dair qiymətləndirmələrinə yenidən baxdıqda, həmin aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində düzəlişlər edir. Düzəliş edilmiş balans dəyəri ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanır və balans dəyərində dəyişiklik faiz gəliri və ya xərci kimi tanınır. Maliyyə aktivinin və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun qeydə alınmış dəyəri dəyərsizləşmə zərərinə görə azalarsa, faiz gəliri, yeni balans dəyərində ilkin effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə əks etdirilir.

Haqq və komissiya gəliri və xərci

Bank haqq və komissiya gəlirini müştərilərə göstərdiyi xidmətlərdən əldə edir. Haqq və komissiya gəlirinə xidmətlər göstərildikcə gəlir kimi tanınan nağd valyuta ilə əməliyyatlar, pul çıxarma haqları və müştəri hesablarının xidmətləri üzrə haqlar daxildir. Haqq və komissiya xərclərinə dokumentar əməliyyatlar (akkreditivlər və zəmanətlər), brokerlərə ödənilən xidmət haqları, depozitari xərcləri və valyutanın alışı/satışı xərcləri aiddir.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Bankın funksional və təqdimat valyutası olan AZN ilə təqdim edilir. Xarici valyutalarla aparılan əməliyyatlar ilk öncə əməliyyat tarixində qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixinə məzənnədən istifadə etməklə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyutalarla olan əməliyyatların çevrilməsindən yaranan bütün fərqlər cari ilin mənfəətində “Xarici valyutalarla əməliyyatlar üzrə xalis gəlir – Məzənnə fərqi” maddəsi üzrə tanınır. Xarici valyuta ilə olan və ilkin dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr əməliyyat tarixinə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir. Xarici valyuta ilə olan və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir.

Xarici valyuta ilə əməliyyatın müqavilə məzənnəsi ilə ARMB-nın həmin əməliyyat tarixinə rəsmi məzənnəsi arasında fərqlər xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xərcləri çıxmaqla gəlirlərə daxil edilir.

Hesabat tarixində funksional valyutası Bankın təqdimat valyutasından fərqi olan Bankın törəmə müəssisəsinin aktivləri və öhdəlikləri hesabat tarixində qüvvədə olan məzənnə ilə, onun maliyyə nəticələri haqqında hesabatı isə il üzrə hesablanmış orta məzənnə dərəcələri ilə AZN-ə çevrilir. Çevirmə zamanı yaranan məzənnə fərqləri konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda əks etdirilir.

Bank bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün 31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə olan aşağıdakı xarici valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il</i>
1 ABŞ dolları	AZN 0.7845	AZN 0.7850
1 Avro	AZN 1.0780	AZN 1.0377
1 Gürcüstan laris	AZN 0.4521	AZN 0.4744

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Mühasibat uçotu prinsiplərində gələcək dəyişikliklər

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərtlər

9 sayılı MHBS “Maliyyə alətləri”

Buraxılmış 9 sayılı MHBS MUBSK-nin 39 sayılı MHBS-in əvəz edilməsi işinin ilk mərhələsidir və 39 sayılı MUBS-da müəyyən edilmiş maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və ölçülməsinə tətbiq edilir. Standart ilkin olaraq 1 yanvar 2013-cü ildə və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilirdi, lakin 11 dekabr 2011-ci ildə buraxılmış “9 sayılı MHBS-in icbari qüvvəyə minmə tarixi və keçid haqqında açıqlamalar” adlı 9 sayılı MHBS-ə Düzəlişlər icbari qüvvəyə minmə tarixini 1 yanvar 2015-ci il tarixinə keçirdi. Sonrakı mərhələlərdə MUBSK hədcin qin uçotu və maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi məsələlərinə baxacaqdır. 9 sayılı MHBS-in birinci mərhələsinin qəbul edilməsi Bankın maliyyə aktivlərinin təsnifatı və ölçülməsinə təsir göstərəcək, lakin maliyyə öhdəliklərinin təsnifatına və ölçülməsinə təsir göstərməyəcəkdir. Bütün mərhələləri daxil edən yekun standart buraxılanda Bank bu düzəlişin təsirini digər mərhələlərin təsiri ilə birlikdə kəmiyyət baxımından müəyyən edəcəkdir.

İnvestisiya müəssisələri (10 sayılı MHBS, 12 sayılı MHBS və 27 sayılı MUBS-a düzəlişlər)

Bu düzəlişlər 1 yanvar 2014-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir və 10 sayılı MHBS əsasında investisiya müəssisəsi anlayışına uyğun olan müəssisələr üçün konsolidasiya tələbi ilə bağlı bir istisnayı nəzərdə tutur. Konsolidasiya ilə bağlı istisnaya görə investisiya müəssisələri törəmə müəssisələrini ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan aktivlər kimi uçota almalıdır. Düzəlişin Banka aid olması ehtimal edilmir, çünki Bankın heç bir müəssisəsi 10 sayılı MHBS əsasında investisiya müəssisəsi hesab oluna bilməz.

32 sayılı MUBS-a Düzəlişlər “Maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi”

Bu düzəlişlərdə “hazırda qanuni qüvvəyə minmiş qarşılıqlı əvəzləşdirmə hüququna malikdir” sözləri izah edilir. Eyni zamanda düzəlişlər sinxron olmayan ümumi hesablaşma mexanizmlərini tətbiq edən hesablaşma sistemlərinə qarşılıqlı əvəzləşdirmə meyarının tətbiqi qaydasını izah edir. Düzəlişlər 1 yanvar 2014-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Düzəlişin Banka aid olması ehtimal edilmir.

21 sayılı BMHŞK şərhli “Yığımlar”

21 sayılı BMHŞK şərhli izah edir ki, müəssisə yığımla bağlı öhdəliyi müvafiq qanunvericiliyin müəyyən etdiyi ödənişə səbəb olan əməliyyat baş verdiyi anda tanımalıdır. Bundan əlavə, şərhde izah edilir ki, minimal hədd göstəricisinə bağlı olan yığım öhdəliyi müəyyən edilmiş həmin minimal hədd göstəricisinə çatdıqdan əvvəl tanınmalı deyildir. 21 sayılı BMHŞK şərhli 1 yanvar 2014-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Bank gözləyir ki, 21 sayılı BMHŞK şərhli gələcək maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli maliyyə təsiri göstərməyəcəkdir.

39 sayılı MUBS-a Düzəlişlər “Törəmə alətlərinin yeniləşdirilməsi və hədcin uçotunun davam etdirilməsi”

Bu düzəlişlər hədcin qin aləti kimi təyin edilmiş törəmə alətin yeniləşdirilməsi müəyyən meyarla uyğun olanda, hədcin qin uçotunun dayandırılması tələbindən azad edir. Bu düzəlişlər 1 yanvar 2014-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Bank cari dövr ərzində törəmə alətlərini yeniləşdirməmişdir. Bununla bərabər, düzəlişlərin gələcək yeniləşmələrə tətbiq edilməsi nəzərə alınmalıdır.

4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları

Bankın rəhbərliyi tərəfindən uçot qaydalarının tətbiq edilməsi zamanı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş məbləğlərə təsir göstərmiş aşağıdakı mühakimələr çıxarılmış və proqnozlar verilmişdir:

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmiş maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri fəal bazardan əldə edilə bilməyəndə, onlar riyazi modellərin işlədilməsini nəzərdə tutan müxtəlif qiymətləndirmə üsullarından istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu modellər üçün ilkin məlumatlar mümkün olanda müşahidə edilə bilən bazardan götürülür, mümkün olmayanda isə ədalətli dəyərlərin müəyyən edilməsi üçün müəyyən dərəcədə mühakimələrin istifadə edilməsi tələb olunur.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları (davamı)

Vergilər

Azərbaycanın qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruzdur. Cari ilin mənfəəti kapitallaşdırılarsa, maliyyə təşkilatlarının 1 yanvar 2009-cu ildən etibarən (3 ardıcıl ildə) mənfəət vergisinin ödənilməsindən azad edilməsinə yol verən və Bankın əməliyyat və əqdlərinə tətbiq edilən qanun da daxil olmaqla, həmin qanunvericiliyin və dəyişikliklərin rəhbərlik tərəfindən şərh müvafiq orqanlar tərəfindən qəbul edilməyə bilər. Nəticədə, əlavə iri vergi, cərimə və faiz hesablanma bilər. Vergi yoxlamaları yoxlama ili də daxil olmaqla üç təqvim ili üzrə aparıla bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, 31 dekabr 2013-cü il tarixinə müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərhə münasibdir və Bankın vergi mövqeyi qəbul ediləcəkdir.

Kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat

Bank müntəzəm qaydada kreditlərinin və debitor borclarının dəyərsizləşmə baxımından təhlilini aparır. Borcalan maliyyə çətinlikləri ilə qarşılaşdığı və analoji borcalanlar haqqında kifayət qədər faktiki məlumatlar olmadığı hallarda Bank dəyərsizləşmə zərərlərinin qiymətləndirilməsində təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir. Eynilə, Bank qrupa daxil olan borcalanların öhdəlikləri ödəmək statusunda mənfəət dəyişikliklərə və ya qrupun daxilində aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqəli olan dövlət və ya yerli iqtisadi şəraitlərin dəyişməsinə işarə edən müşahidə edilən məlumatlar əsasında gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişiklikləri qiymətləndirir. Rəhbərlik kreditlər və debitor borcları qrupu üzrə analoji kredit riski və obyektiv dəyərsizləşmə sübutları olan aktivlərlə bağlı zərərlərin strukturu haqqında tarixi məlumatlar əsasında qiymətləndirmələrdən istifadə edir. Bank cari şəraitləri əks etdirmək məqsədilə kreditlər və ya debitor borcları qrupu üçün müşahidə edilən məlumatlarda düzəliş aparmaq üçün təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir.

Bank kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərində nəzarət edir, müvafiq razılaşmaya uyğun olaraq əlavə girov tələb edir və kreditin dəyərdən düşməsi üçün ehtiyatın münasibliyini nəzərdən keçirdiyi zaman əldə etdiyi girovun bazar dəyərində nəzarət edir. Girovların qiymətləndirilməsi bazarda mövcud olan oxşar girovların təhlili əsasında həyata keçirilir.

5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il</i>
Kassada olan pul vəsaitləri	11,768	12,948
ARMB və GMB-də cari hesablar	7,968	32,978
Digər kredit təşkilatlarında cari hesablar	10,195	22,600
Kredit təşkilatlarında müddəti 90 günədək olan müddətli depozitlər	18,125	—
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	48,056	68,526

Digər kredit təşkilatlarında cari hesablara bir rezident və iki qeyri-rezident banklarda 6,854 min AZN (31 dekabr 2012-ci il: 3,937 min AZN) məbləğində faiz hesablanan müxbir hesabların qalıqları və müvafiq olaraq, 619 min AZN (31 dekabr 2012-ci il: 163 min AZN) və 2,722 min AZN (31 dekabr 2012-ci il: 18,500 min AZN) məbləğində rezident və qeyri-rezident banklarda faiz hesablanmayan müxbir hesabların qalıqları daxildir.

31 dekabr 2013-cü il tarixinə Bank bir rezident bankda və bir qeyri-rezident bankda müddəti 2014-cü ilin yanvar ayında başa çatan və illik faiz dərəcəsi 0.10%-11.50% olan (31 dekabr 2012-ci il: sıfır) 18,125 min AZN məbləğində müddətli depozit yerləşdirmişdir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

6. Ticarət qiymətli kağızları

Ticarət qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il		31 dekabr 2012-ci il	
	İllik faiz dərəcəsi	Balans dəyəri	İllik faiz dərəcəsi	Balans dəyəri
“Unibank Kommersiya Bankı” ASC tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	11.00%-14.00%	15,796	11.00%	2,155
Bakcell LTD tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	9.50%	14,534	9.50%	3,506
“FINCA Azərbaycan” məhdud məsuliyyətli qeyri-bank kredit təşkilatı tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	11.50%	6,431	–	–
“AccessBank” QSC tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	9.00%	6,425	–	–
“Bank of Baku” ASC tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	12.00%	4,533	12.00%	3,604
“Unileasing” Lizin Şirkəti QSC tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	10.50%	2,047	9.50%	4,915
“AGBank Kommerrsiya Bankı” ASC tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	12.00%	1,951	–	–
Ticarət qiymətli kağızları		51,717		14,180

31 dekabr 2013-cü il tarixinə Bank marketmeyker xidmətlərini göstərmiş və yeddi (2012-ci il: dörd) yerli şirkətlə müvafiq müqavilələr imzalamışdır. 31 dekabr 2013-cü il tarixinə Bankın həmin razılaşmalar əsasında 51,717 min AZN (2012-ci il: 14,180 min AZN) məbləğində ticarət qiymətli kağızları olmuşdur.

7. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Müddətli depozitlər	21,861	3,690
ARMB və GMB-də məcburi ehtiyatlar	10,778	11,270
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	32,639	14,960

Bank, 31 dekabr 2013-cü il tarixinə iki yerli (2012-ci il: iki yerli) kommersiya bankında müddəti 4 iyun 2014-cü il (2012-ci il: 12 aprel 2013-cü il) tarixində başa çatan, 3%-10% (2012-ci il: 9%-12%) effektiv illik faiz dərəcəsi ilə faiz qazandıran 14,683 min AZN (cəmi müddətli depozitlərin 67%-i) (2012-ci il: AZN 3,225 min AZN və ya cəmi müddətli depozitlərin 87%-i) məbləğində vəsaitləri banklararası depozitlərə yerləşdirmişdir.

Azərbaycan Respublikasında və Gürcüstan Respublikasında kredit təşkilatları müştərilərdən cəlb edilmiş vəsaitlərin əvvəlki ay (ARMB) və müvafiq iki həftəlik müddət (GMB) üzrə orta səviyyəsinin ARMB-də illik 3% dərəcəsində faiz qazandırmayan pul depozitini (məcburi ehtiyat kimi) və GMB-da illik 10% dərəcəsində və illik 15% dərəcəsində (31 dekabr 2012-ci il: ARMB-də illik 3% və GMB-da illik 10% və illik 15%) faiz qazandıran pul depozitini saxlamalıdır. Bankın bu depoziti geri almaq imkanı qanunvericiliklə məhdudlaşdırılır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları

Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>		<i>31 dekabr 2012-ci il</i>	
	<i>Balans dəyəri</i>	<i>Nominal dəyər</i>	<i>Balans dəyəri</i>	<i>Nominal dəyər</i>
Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən buraxılmış notlar	125,243	123,925	181,988	179,267
Bağlan Qrup FZCO tərəfindən buraxılmış notlar	20,605	19,934	36,320	35,325
Gürcüstan Milli Bankının depozit sertifikatları	5,525	5,564	–	–
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	4,086	4,000	77,311	76,680
“FinansLizinq” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (ASC) tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	414	400	–	–
TBC Kredit tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	253	250	–	–
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən buraxılmış notlar	–	–	28,080	28,104
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	156,126	154,073	323,699	319,376

Bu qiymətli kağızların illik nominal faiz dərəcələri və ödəmə tarixləri belə olmuşdur:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>		<i>31 dekabr 2012-ci il</i>	
	<i>%</i>	<i>Ödəniş tarixi</i>	<i>%</i>	<i>Ödəniş tarixi</i>
Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən buraxılmış notlar	3.00%-3.25%	may 2016 – yanvar 2022	3.00%-3.25%	may 2016 – noyabr 2022
Bağlan Qrup FZCO tərəfindən buraxılmış notlar	14.75%	iyun 2015	14.75%	iyun 2015
Gürcüstan Milli Bankının depozit sertifikatları	3.80%-4.25%	yanvar -iyun 2014	–	–
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	4.25%-5.00%	iyul 2015 – iyul 2016	4.00%-5.00%	iyun 2013 – iyul 2015
“FinansLizinq” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (ASC) tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	14.00%	yanvar 2015	–	–
TBC Kredit tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	7.00%	aprel 2014	–	–
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən buraxılmış notlar	–	–	1.66%-2.65%	yanvar 2013

9. Banklara verilmiş kreditlər

31 dekabr 2013-cü ildə Bankın bir yerli kommersiya bankı tərəfindən 8%-12% illik faiz dərəcəsi ilə (2012-ci il: 10.50%) buraxılmış, müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş müddəti 2014-cü ilin iyun ayında (2012-ci il: 2013-cü ilin fevral ayı) başa çatan, Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmiş təminatlı qısamüddətli kredit üzrə 14,107 min AZN (2012-ci il: 1,000 min AZN) məbləğində ödənilməmiş qalığı var idi.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il</i>
Hüquqi şəxslər	328,939	262,616
Fiziki şəxslər	22,017	20,221
Müştərilərə verilmiş kreditlər (ümumi)	350,956	282,837
Çıxılsın – Dəyərsizləşmə ehtiyatı (Qeyd 22)	(21,738)	(8,696)
Müştərilərə verilmiş kreditlər (xalis)	329,218	274,141

Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın siniflər üzrə təhlili:

	<i>Hüquqi şəxslərə kreditlər 31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>Fiziki şəxslərə kreditlər 31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>Cəmi 31 dekabr 2013-cü il</i>
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmə	(19,538)	(161)	(19,699)
Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə	(1,948)	(91)	(2,039)
	(21,486)	(252)	(21,738)

Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxıldıqdan əvvəl fərdi şəkildə dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kreditlərin ümumi məbləği

27,200	577	27,777
---------------	------------	---------------

	<i>Hüquqi şəxslərə kreditlər 31 dekabr 2012-ci il</i>	<i>Fiziki şəxslərə kreditlər 31 dekabr 2012-ci il</i>	<i>Cəmi 31 dekabr 2012-ci il</i>
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmə	(6,069)	(478)	(6,547)
Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə	(1,997)	(152)	(2,149)
	(8,066)	(630)	(8,696)

Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxıldıqdan əvvəl fərdi şəkildə dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kreditlərin ümumi məbləği

25,891	570	26,461
---------------	------------	---------------

Kreditlər Azərbaycanda aşağıdakı sənaye sektorlarında fəaliyyət göstərən müştərilərə verilmişdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il</i>
Ticarət və xidmət	141,025	130,646
İstehsal	87,922	62,611
Tikinti	38,280	34,960
Fiziki şəxslər	22,017	20,221
Kənd təsərrüfatı və yeyinti sənayesi	21,933	15,862
Qeyri-bank kredit təşkilatları	13,018	474
Nəqliyyat və telekommunikasiya	12,946	12,698
Dağ-mədən	12,844	-
Lizinq	744	5,014
Enerji	171	312
Digər	56	39
Cəmi kreditlər (ümumi)	350,956	282,837

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

31 dekabr 2013-cü il tarixinə Bank 7 müştərisinə (2012-ci il: 6 müştərisinə) cəmi 148,419 min AZN (2012-ci il: 104,683 min AZN) məbləğində fərdi olaraq Bankın kapitalının 5%-dən artıq olan kreditlər verilmişdir.

31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il üzrə fərdi dəyərsizləşmə ehtiyatları tanınmış kreditlər üzrə hesablanmış faiz gəliri 3,466 min AZN təşkil etmişdir (2012-ci il: 3,212 min AZN).

Tələb olunan girovun məbləği və növü biznes tərəfdaşının kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Girov növlərinin münasibliyi və qiymətləndirmə parametrlərinə dair qaydalar tətbiq edilmişdir.

Alınmış girovların əsas növləri aşağıdakılardır:

- ▶ Müəssisələrə verilmiş kreditlərin verilməsi üçün daşınmaz əmlak, mal materiallar və ticarət debitor borcları;
- ▶ Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər, yaşayış mülkləri üzrə girovlar.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərində nəzarət edir, müvafiq razılaşmalara uyğun olaraq əlavə girov tələb edir və kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın adekvatlığını nəzərdən keçirərkən əldə edilmiş girovun bazar dəyərində nəzarət edir.

11. İnvestisiya əmlakı

2011-ci il ərzində Bank investisiya əmlakı kimi 2,000 min AZN məbləğində torpaq almış, bu da aktivin dəyərini uzunmüddətli perspektivdə artması məqsədilə saxlanılmışdır. 31 dekabr 2013-cü ildə bu investisiya əmlakının ədalətli dəyəri 2,074 min AZN (2012-ci il: 1,997 min AZN) olmuşdur.

12. Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlarda hərəkət belə olmuşdur:

	<i>Binalar</i>	<i>Mebel və avadanlıq</i>	<i>Kompüterlər və digər avadanlıq</i>	<i>Nəqliyyat vasitələri</i>	<i>Digər avadanlıq</i>	<i>İcaraya alınmış aktivlərin əsaslı təmiri</i>	<i>Tamamlanmamış tikinti</i>	<i>Cəmi</i>
Maya dəyəri								
31 dekabr 2011-ci il	2,151	1,521	1,191	926	35	108	–	5,932
Alişlar	–	1,799	683	87	258	573	2,307	5,707
Satışlar	–	(3)	–	(21)	–	–	–	(24)
Köçürmələr	2,307	148	(148)	–	–	–	(2,307)	–
31 dekabr 2012-ci il	4,458	3,465	1,726	992	293	681	–	11,615
Alişlar	2,316	1,681	2,370	226	206	868	–	7,667
Satışlar	–	(11)	(15)	(98)	(28)	–	–	(152)
31 dekabr 2013-cü il	6,774	5,135	4,081	1,120	471	1,549	–	19,130
Yığılmış köhnəlmə								
31 dekabr 2011-ci il	–	(709)	(635)	(312)	(21)	(39)	–	(1,716)
Köhnəlmə xərci	(120)	(376)	(255)	(211)	(22)	(39)	–	(1,023)
Satışlar	–	3	–	21	–	–	–	24
31 dekabr 2012-ci il	(120)	(1,082)	(890)	(502)	(43)	(78)	–	(2,715)
Köhnəlmə xərci	(206)	(844)	(544)	(233)	(82)	(238)	–	(2,147)
Satışlar	–	6	2	98	15	–	–	121
31 dekabr 2013-cü il	(326)	(1,920)	(1,432)	(637)	(110)	(316)	–	(4,741)
Xalis balans dəyəri								
31 dekabr 2013-cü il	6,448	3,215	2,649	483	361	1,233	–	14,389
31 dekabr 2012-ci il	4,338	2,383	836	490	250	603	–	8,900
31 dekabr 2011-ci il	2,151	812	556	614	14	69	–	4,216

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

13. Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlərdə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Lisenzialar</i>	<i>Proqram təminatı</i>	<i>Cəmi</i>
Maya dəyəri			
31 dekabr 2011-ci il	400	1,846	2,246
Alışlar	404	319	723
Satışlar	(32)	–	(32)
31 dekabr 2012-ci il	772	2,165	2,937
Alışlar	1,607	527	2,134
Satışlar	(42)	–	(42)
31 dekabr 2013-cü il	2,337	2,692	5,029
Yığılmış amortizasiya			
31 dekabr 2011-ci il	(131)	(273)	(404)
Amortizasiya xərci	(25)	(262)	(287)
Satışlar	32	–	32
31 dekabr 2012-ci il	(124)	(535)	(659)
Amortizasiya xərci	(175)	(248)	(423)
Satışlar	42	–	42
31 dekabr 2013-cü il	(257)	(783)	(1,040)
Xalis balans dəyəri:			
31 dekabr 2013-cü il	2,080	1,909	3,989
31 dekabr 2012-ci il	648	1,630	2,278
31 dekabr 2011-ci il	269	1,573	1,842

14. Kapital investisiyası üçün avans ödənişi

2013-cü ilin iyul ayında Bank investisiya qoymaqla xarici ölkənin qanunvericiliyi əsasında qeydiyyatı alınmış hədəf bankı əldə etmək qərarını vermişdir. Satınalma prosesi başa çatandan sonra həmin hədəf bank Bankın törəmə müəssisəsi olacaq. Bank bu kapital investisiyası ilə əlaqədar Səhmin alqı-satqısı haqqında müqavilə əsasında 41,971 min AZN məbləğində avans ödənişini aparmışdır. Satınalmanın 2014-cü ilin ikinci yarısında tamamlanması gözlənilir.

15. Digər aktivlər və öhdəliklər

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il</i>
Digər maliyyə aktivləri		
Pul köçürmələri üzrə hesablaşmalar	673	123
Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə hesablanmış faiz üzrə debitor borcları	176	119
	849	242
Digər qeyri-maliyyə aktivləri		
Təxirə salınmış xərclər	5,137	5,911
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin alınması üçün avans ödənişləri	3,029	4,878
Digər	828	360
	8,994	11,149
Digər aktivlər	9,843	11,391

31 dekabr 2013-cü il tarixinə 4,078 min AZN (2012-ci il: 5,161 min AZN) məbləğində təxirə salınmış xərclər Bakıda yerləşən xidmət məntəqəsinin icarəsi üçün uzunmüddətli avans ödənişinə aiddir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

15. Digər aktivlər və öhdəliklər (davamı)

31 dekabr 2013-cü il tarixinə 3,029 min AZN (2012-ci il: 4,878 min AZN) məbləğində əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin alınması üçün avans ödənişləri Bankın yeni xidmət məntəqələri ilə əlaqədar avans ödənişlərinə aid olmuşdur.

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il</i>
Digər maliyyə öhdəlikləri		
Rayonlarda filialların tikilməsi ilə bağlı ödəniləcək məbləğlər	346	
Pul köçürmələri üzrə hesablaşmalar	252	372
Hesablanmış xərclər	106	3,282
Peşəkar xidmətlər üzrə haqq	95	259
Akkreditivlər və verilmiş zəmanətlər üzrə ödəniləcək hesablanmış faiz	12	17
Digər	–	1
	811	3,931
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri		
İşçilərə ödəniləcək məbləğlər	2,078	1,488
Təxirə salınmış gəlir	137	394
Mənfəət vergisi istisna olmaqla vergilər	78	89
	2,293	1,971
Cəmi öhdəliklər	3,104	5,902

16. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il</i>
Banklardan qısamüddətli depozitlər	69,882	4,277
Milli Sahibkarlığa Kömək Fondundan alınmış kreditlər	35,816	28,753
Azərbaycan İpoteka Fondu qarşısında öhdəliklər	1,572	1,478
Digər bankların müxbir hesabları	16	2
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından alınmış kreditlər	–	535
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	107,286	35,045

31 dekabr 2013-cü il tarixinə Bank bir rezident kommersiya bankından (2012-ci il: sıfır) və bir qeyri-rezident kommersiya bankından (2012-ci il: bir) müddəti 19 noyabr 2014-cü ildə (2012-ci il: 21 yanvar 2013-cü il) başa çatan və ildə 3%-5% (2012-ci il: ildə 5%) dərəcəsi ilə faiz hesablanan 69,882 min AZN (2012-ci il: 4,277 min AZN) məbləğində qısamüddətli vəsaitlər almışdır.

31 dekabr 2013-cü il tarixinə Bank Milli Sahibkarlığa Kömək Fondundan müddəti 2023-cü ilin may ayında (2012-ci il: 2022-ci ilin fevral ayı) başa çatan və ildə 1% dərəcəsi ilə faiz hesablanan 35,816 min AZN (2012-ci il: 28,753 min AZN) məbləğində kreditlər almışdır. Kreditlər sahibkarlığa dair dövlət proqramı əsasında Azərbaycan Respublikasında sahibkarlıq mühitinin tədricən təkmilləşdirilməsinə kömək göstərmək məqsədilə alınmışdır. Kreditlər yerli sahibkarlara illik 6%-7% dərəcəsi ilə (2012-ci il: 6%-7%) verilmişdir.

31 dekabr 2013-cü ildə Bankın Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən yenidən maliyyələşdirilən 1,572 min AZN (2012-cü il: 1,478 min AZN) məbləğində müddəti 2037-ci ilin avqust ayında (2012-ci il: 2037-ci ilin may ayında) başa çatan və illik 4.0% dərəcə ilə (2012-ci il: 4.0%) faiz hesablanan kreditləri olmuşdur.

31 dekabr 2012-ci ildə Bankın ARMB-də müddəti 2013-cü ilin fevral ayında başa çatan 535 min AZN məbləğində illik 6.00% dərəcə ilə faiz hesablanan krediti olmuşdur. Kredit ödəmə tarixində qaytarılmışdır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

17. Müştərilər qarşısında öhdəliklər

Müştərilər qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il</i>
Tələbli depozitlər	183,471	263,209
Müddətli depozitlər	119,346	193,858
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	302,817	457,067
Buraxılmış zəmanətlər üzrə girov kimi saxlanılan vəsaitlər (Qeyd 21)	380	120

Aşağıdakı cədvəldə müştəri hesabları iqtisadi sektorlar üzrə təhlil edilir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il</i>
Fiziki şəxslər	118,701	279,085
İnvestisiya yönümlü şirkətlər	99,511	119,636
Ticarət və xidmət	37,449	27,958
Sığorta	15,052	7,461
Tikinti	9,328	10,008
İctimai təşkilatlar	6,814	3,919
Məhmanxana biznesi	4,243	–
İstehsal	3,930	2,235
Nəqliyyat və rabitə	2,501	2,779
Qeyri-bank kredit təşkilatları	802	–
Enerji	102	1
Kənd təsərrüfatı	30	536
Digər	4,354	3,449
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	302,817	457,067

31 dekabr 2013-cü il tarixinə müştərilərin depozitlərinə beş ən iri müştəridə cəmi müştəri depozitləri portfelinin 56%-ni təmsil edən 168,872 min AZN məbləğində (2012-ci il: cəmi müştəri depozitləri portfelinin 76%-ni təmsil edən 347,917 min AZN) qalıqlar daxil olmuşdur.

18. Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər

Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il</i>
Commerzbank Aktiengesellschaft	26,437	19,389
Raiffeisen Bank International Aktiengesellschaft	7,422	7,748
Landesbank Baden-Württemberg	3,254	3,798
UBI BANCA (UNIONE DI BANCHE ITALIANE) S.C.P.A.	117	–
Amsterdam Trade Bank N.V.	22	–
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	37,252	30,935

31 dekabr 2013-cü il tarixinə kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklərə müddəti 2021-ci ilin aprel ayında (2012-ci il: 2021-ci ilin aprel ayında) başa çatan və ildə 1.40%–37.05% dərəcəsi ilə (2012-ci il: ildə 1.91%–6.76%) faiz hesablanan 37,252 min AZN (2012-ci il: 30,935 min AZN) məbləğində 5 (2012-ci il: 3) xarici bankda olan qalıqlar daxil idi. Bu təminatlı borcların məqsədi Bankın müştərilərinin idxal əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsidir (akkreditivlər).

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

19. Vergilər

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatan il</i>
Cari vergi xərci	(4,254)	(3,029)
Əvvəlki ilin vergi xərcinin aktuallaşması	(139)	–
Təxirə salınmış vergi gəliri/(xərci)	302	(1,522)
Mənfəət vergisi xərci	(4,091)	(4,551)

İl ərzində digər ümumi gəlirə aid edilmiş maddələrlə bağlı olan təxirə salınmış vergi belədir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatan il</i>
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları üzrə xalis gəlirlər/(zərərlər)	56	(47)
Digər ümumi gəlirə aid edilən mənfəət vergisi	56	(47)

Effektiv mənfəət vergisi dərəcəsi yerli qanunvericiliyə uyğun mənfəət vergisi dərəcəsindən fərqlənir. Aşağıdakı cədvəldə yerli qanunvericilik əsasında mənfəət vergisi xərci faktiki xərclərlə tutuşdurulur:

	<i>31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il</i>	<i>31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il</i>
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəl mənfəət	16,119	20,762
Yerli qanunvericiliyə uyğun olan mənfəət vergisinin dərəcəsi	20%	20%
Yerli qanunvericiliyə uyğun dərəcə ilə nəzəri vergi ödənişi	(3,224)	(4,152)
Mənfəət hesabına xərclərin vergiyə təsiri	(345)	(448)
Tanınmamış təxirə salınmış vergi aktivləri	(265)	–
Əvvəlki ilin vergi xərcinin aktuallaşması	(139)	–
Digər ölkədə fərqli vergi dərəcələrinin təsiri	(86)	–
Vergidən azad gəlirin vergiyə təsiri	21	–
Digər	(53)	49
Mənfəət vergisi xərci	(4,091)	(4,551)

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

19. Vergilər (davamı)

31 dekabrda təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri və onların müvafiq illərdə hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi</i>			<i>Müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi</i>		
	<i>Maliyyə nəticələri haqqında hesabatda</i>	<i>Digər ümumi gəlirdə</i>		<i>Maliyyə nəticələri haqqında hesabatda</i>	<i>Digər ümumi gəlirdə</i>	
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Çıxılan müvəqqəti fərqlərin vergiyə təsiri:						
Gələcək dövrlərə keçirilmiş vergi zərərləri	–	–	–	–	265	265
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	2	(2)	–	–	11	11
Müştərilərə verilmiş kreditlər	148	24	172	5	–	177
Əmlak və avadanlıq	32	(32)	–	–	–	–
Digər aktivlər	–	12	12	(12)	–	–
Digər öhdəliklər	464	(15)	449	91	–	540
Ümumi təxirə salınmış vergi aktivləri	646	(11)	633	84	276	993
Tanınmamış təxirə salınmış vergi aktivləri	–	–	–	–	(265)	(265)
Təxirə salınmış vergi aktivləri	646	(11)	633	84	11	728
Vergi tutulan müvəqqəti fərqlərin vergiyə təsiri:						
Ticarət qiymətli kağızları	–	(208)	(208)	89	–	(119)
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	(59)	(105)	(164)	96	–	(68)
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	–	–	(45)	–	45	–
Banklara verilmiş kreditlər	(6)	2	(4)	(52)	–	(56)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	(891)	(1,055)	(1,946)	150	–	(1,796)
Əmlak və avadanlıqlar	–	(89)	(89)	(214)	–	(303)
Qeyri-maddi aktivlər	(20)	1	(19)	(27)	–	(46)
Zəmanətlər və akkreditivlər üçün ehtiyat	(428)	(57)	(485)	176	–	(309)
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	(1,404)	(1,511)	(2,960)	218	45	(2,697)
Xalis təxirə salınmış vergi öhdəliyi	(758)	(1,522)	(2,327)	302	56	(1,969)

20. Kapital

31 dekabr 2013-cü ildə Bankın buraxılmasına icazə verilmiş, buraxılmış və tam ödənilmiş kapitalı hər bir səhmin nominal dəyəri 22,800.00 AZN olmaqla 10,000 adi səhmdən ibarət olan 228,000 min AZN (2012-ci il: 157,000 min AZN) məbləğində olmuşdur. Hər bir adi səhm səhmdara bir səs hüququnu verir.

1 fevral 2012-ci ildə səhmdarlar 31 dekabr 2011-ci il tarixində başa çatan il üzrə 10,750 min AZN məbləğində əldə edilmiş mənfəətin kapitala yönəldilməsi və səhmdar kapitalında artım üçün ehtiyatda olan 2,645 min AZN məbləğində vəsait hesabına səhmdar kapitalını artırmaq qərarını vermişdir.

17 aprel 2012-ci ildə Bankın səhmdarları Bankın səhmdar kapitalının 20,130 min AZN məbləğində nağd pul vəsaiti hesabına artırmaq qərarını vermişdir. Səhmdar kapitalının artırılması 29 iyun 2012-ci ildə yekunlaşdırılmışdır. Bunun nəticəsində səhmdar kapitalı 123,475 min AZN-dən 157,000 min AZN-dək artmışdır.

4 fevral 2013-cü ildə Bankın səhmdarları 20,515 min AZN məbləğində dividend elan etmişdir. Bu dividendlər 9 aprel 2013-cü il tarixində Bankın səhmdarlarına ödənilmişdir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Kapital (davamı)

18 fevral 2013-cü il tarixində Bankın səhmdarları Bankın səhmdar kapitalına əlavə 21,000 min AZN məbləğində pul vəsaitini yönəltmək qərarına gəlmişlər. Səhmdar kapitalının artırılması 14 iyun 2013-cü ildə tamamlanmışdır. Artırma hər birinin nominal dəyəri 15,700.00 olmaqla 10,000 səhmi hər birinin nominal dəyəri 17,800.00 AZN olan eyni sayda səhmə çevrilməsi ilə həyata keçirilmişdir.

25 iyun 2013-cü ildə Bankın səhmdarları Bankın səhmdarları Bankın səhmdar kapitalına əlavə 50,000 min AZN məbləğində pul vəsaitini yönəltmək qərarına gəlmişlər. Səhmdar kapitalının artırılması 30 iyul 2013-cü ildə tamamlanmışdır. Artırma hər birinin nominal dəyəri 17,800.00 olmaqla 10,000 səhmi hər birinin nominal dəyəri 22,800.00 AZN olan eyni sayda səhmə çevrilməsi ilə həyata keçirilmişdir.

24 dekabr 2013-cü ildə Bankın səhmdarları 2013-cü ilin nəticələrinə görə xalis mənfəətin 100%-i məbləğində dividendlər ödəmək niyyətini bəyan etmişlər. Bu qərara əsaslanaraq Bank 31 dekabr 2013-cü il tarixinə 14,992 min AZN məbləğində dividendlər hesablamışdır.

Xarici valyutanın yenidən hesablanması ehtiyatı

Xarici valyutanın yenidən hesablanması ehtiyatı xarici törəmə müəssisənin maliyyə hesabatlarının yenidən hesablanmasından yaranan valyuta fərqini uçota almaq üçün istifadə edilir.

Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya edilməmiş gəlirlər (zərərlər)

Bu ehtiyat satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları üzrə ədalətli dəyərdəki dəyişiklikləri əks etdirir.

21. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər

Əməliyyat mühiti

Yeni inkişaf edən bazar iqtisadiyyatı dövləti olduğu üçün, Azərbaycanda daha yetkin bazar iqtisadiyyatına xas olan inkişaf etmiş biznes və tənzimləyici infrastruktur tam formalaşmamışdır. Lakin son zamanlar ölkədə ümumi sərmayə mühitinə müsbət təsir göstərən bir sıra inkişaf meyilləri olmuşdur.

Azərbaycanda aparılan əməliyyatlar adətən inkişaf etmiş bazarlar ucun xarakterik olmayan risklərlə (o cümlədən, AZN-nin ölkə xaricində sərbəst çevrilən valyuta olmaması, inkişaf etməmiş borc öhdəlikləri və qiymətli kağızlar bazarı) müşayiət oluna bilər. Bununla yanaşı, son illər Azərbaycan hökuməti bank işi, hüquq, vergiyə cəlb olunma və tənzimləyici sistemlərin yaradılması ucun lazımı islahatların həyata keçirilməsi sahəsində addımlar atmışdır.

Biznes mühitinin bütövlükdə təkmilləşdirilməsinə istiqamətlənmiş indiki tendensiyanın davam edəcəyi gözlənilir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək sabitliyi önəmli dərəcədə islahat və dəyişikliklərdən, eləcə də hökumətin gördüyü iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərin effektivliyindən asılıdır. Bununla bərabər, Azərbaycan iqtisadiyyatı dünyanın digər bölgələrindəki bazar tənəzzülü və iqtisadi inkişaf tempinin aşağı düşməsinə həssasdır. Dünyada cərəyan edən qlobal maliyyə böhranı kapital bazarlarının qeyri-sabitliyi, bank sektorunda likvidliyin pisləşməsi, Azərbaycan daxilində kredit şərtlərinin sərtləşməsinə səbəb olmuşdur. Azərbaycan hökuməti kredit ödəmə qabiliyyətinin və likvidliyin təmin edilməsi, Azərbaycan banklarına və şirkətlərinə verilmiş xarici borcların yenidən maliyyələşdirilməsini dəstəkləmək məqsədilə bir sıra sabitləşdirmə tədbirlərini görmüşdür.

Hal-hazırda Bankın fəaliyyətinin sabitliyini təmin etmək üçün bütün münasib tədbirləri gördüyündən əmin olan rəhbərliyin fikrinə baxmayaraq, yuxarıda təsvir edilmiş sahələrdə vəziyyətin gözlənilməz dərəcədə pisləşməsi Bankın nəticələrinə və konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatına hazırda dəqiq müəyyən edilə bilməyən mənfi təsir göstərə bilər.

Hüquqi məsələlər

Adi fəaliyyətində Bank məhkəmə iddiaları və şikayətlərinin obyektivi olur. Rəhbərlik hesab edir ki, belə iddia və ya şikayətlərdən irəli gələn öhdəlik (əgər olarsa) Bankın maliyyə vəziyyəti və ya gələcək əməliyyat nəticələrinə mühüm mənfi təsir göstərməyəcəkdir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)

Vergilər

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruzdur. Bundan əlavə, Bankın əməliyyatları və fəaliyyətinə tətbiq edilən vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərh edilməsi rəhbərliyin şərhli ilə üst-üstə düşməyə bilər. Azərbaycanda son zamanlar baş vermiş hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyin şərh edilməsi və vergi hesablamalarının yoxlanılmasında daha sərt mövqə tuta bilərlər. Nəticədə, vergi orqanları əməliyyat və fəaliyyət növləri ilə bağlı əvvəl irəli sürmədikləri iddiaları irəli sürə bilərlər. Nəticə etibarlı ilə əlavə iri vergi, cərimə və faiz hesablanı bilər. Vergi yoxlamaları yoxlama ilindən əvvəlki üç maliyyə ili üzrə aparıla bilər.

31 dekabr 2013-cü il tarixinə rəhbərlik hesab edir ki, müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərhli münasibdir və Bankın vergi, valyuta və gömrük mövqeləri qəbul ediləcəkdir.

Sığorta

Bank hazırda səhvlərdən və ya təhriflərdən irəli gələn öhdəliklərlə əlaqədar sığorta təminatı almamışdır. Hazırda məsuliyyətinin sığortalanması Azərbaycanda geniş yayılmayıb.

ARMB əmsallarına uyğunlaşma

ARMB banklardan yerli standartlara uyğun olan maliyyə hesabatları əsasında hesablanmış müəyyən əmsallara uyğunlaşmağı tələb edir. 31 dekabr 2013-cü il tarixinə Bank, bir borcalan və ya əlaqəli borcalanlar qrupu üzrə maksimal kredit riski əmsalı istisna olmaqla, bütün əmsallara uyğun olmuşdur. Kredit riski təminatının bazar dəyəri həmin kredit riskinin 100%-indən az olanda və ya kreditlərin daşınmaz əmlak formasında təminatının bazar dəyəri kredit dəyərinin 150%-indən aşağı olanda, bir borcalan və ya əlaqəli borcalanlar qrupu üzrə maksimal kredit riski əmsalı bankın cəmi kapitalının 7 faizindən artıq olmamalıdır.

Bu uyğunsuzluqla bağlı Bank ARMB-yə həmin pozuntunun necə aradan götürüləcəyi haqqında tədbirlər planını təqdim etmişdir. Plana hazırkı pozuntunu ləğv edəcək və Bankı 01 iyul 2014 cü ilədək ARMB-nin tələblərinə uyğunlaşdıracaq tam tədbirlər siyahısı daxildir. Bundan sonra 17 yanvar 2014-cü il tarixində Bank ARMB-dən tədbirlər planının qəbul edilməsi və Banka qarşı sanksiyaların tətbiq edilməməsi haqqında məktub almışdır.

Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər

Bank tərəfindən müştərilərə zəmanətlərin və akkreditivlərin verilməsinin əsas məqsədi müştərilərə tələb olduqca vəsaitlərin mövcudluğunu təmin etməkdir. Zəmanətlər və ehtiyat akkreditivləri müştəri üçüncü tərəflər qarşısında öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi təqdirdə Bankın ödəmələr edəcəyini qəti təsdiq edən sənədlərdir. Sənədli akkreditivlər və kommersiya akkreditivləri, Banka müəyyən edilmiş məbləğə qədər və xüsusi şərtlərlə tələb təqdim etmək hüququnu üçüncü tərəfə verən, Bankın müştəri adından üzərinə götürdüyü yazılı öhdəlik olaraq, aid olduqları malların çatdırılması və ya pul depozitləri ilə təmin edilir və beləliklə də birbaşa borcla müqayisədə daha aşağı riskə məruz qoyur.

Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il</i>
Kreditlə bağlı təəhhüdlər		
Verilmiş zəmanətlər	44,160	54,794
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	26,635	36,582
Akkreditivlər	11,093	15,919
	81,888	107,295
Əməliyyat icarəsi üzrə öhdəliklər		
1 ilədək	726	279
1 ildən 5 ilədək	1,471	1,415
5 ildən çox	150	300
	2,347	1,994
Çıxılsın – Ehtiyatlar (Qeyd 22)	(150)	(967)
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (girovdan əvvəl)	84,085	108,322
Çıxılsın – Verilmiş zəmanətlər üzrə girov kimi saxlanılan pul vəsaitləri (Qeyd 17)	(380)	(120)
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	83,705	108,202

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

22. Faiz qazandıran aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri və zəmanətlər və akkreditivlər üçün yaradılan ehtiyatlar

Faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyat və zəmanətlər və akkreditivlər üzrə ehtiyatlarda hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il</i>			
	<i>Müəssisələrə kreditlər</i>	<i>Fiziki şəxslərə kreditlər</i>	<i>Müştərilərə cəmi kreditlər</i>	<i>Zəmanətlər və akkreditivlər</i>
1 yanvarda	(8,066)	(630)	(8,696)	(967)
İl üzrə (xərc)/gəlir	(13,832)	117	(13,715)	817
Silinmiş məbləğlər	412	261	673	–
31 dekabrda	(21,486)	(252)	(21,738)	(150)

	<i>31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatan il</i>			
	<i>Müəssisələrə kreditlər</i>	<i>Fiziki şəxslərə kreditlər</i>	<i>Müştərilərə cəmi kreditlər</i>	<i>Zəmanətlər və akkreditivlər</i>
1 yanvarda	(12,341)	(424)	(12,765)	(1,404)
İl üzrə (xərc)/gəlir	(7,132)	(206)	(7,338)	437
Silinmiş məbləğlər	11,407		11,407	–
31 dekabrda	(8,066)	(630)	(8,696)	(967)

Aktivlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat müvafiq aktivlərin balans dəyərindən çıxılır. Zəmanətlər və akkreditivlər üçün ehtiyat öhdəliklərin tərkibində qeydə alınır.

23. Xalis haqq və komissiya gəliri

Xalis haqq və komissiya gəliri aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatan il</i>
Zəmanətlər və akkreditivlər	2,179	2,338
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	1,199	940
Plastik kart əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	1,125	712
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	800	514
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	692	866
Digər	10	23
Haqq və komissiya gəliri	6,005	5,393
Plastik kart əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(1,414)	(764)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(798)	(326)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(606)	(635)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(99)	(113)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(8)	(8)
Digər	(42)	(4)
Haqq və komissiya gəliri	(2,967)	(1,850)
Xalis haqq və komissiya gəliri	3,038	3,543

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. İşçilər üzrə xərclər, ümumi və inzibati xərclər

İşçilər üzrə xərclər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatan il</i>
Əmək haqqı və mükafatlar	(7,851)	(5,063)
Sosial sığorta xərcləri	(1,626)	(1,092)
İşçilərlə bağlı digər xərclər	(1,424)	(1,283)
İşçilər üzrə xərclər	(10,901)	(7,438)

Ümumi və inzibati xərclər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatan il</i>
Əməliyyat lizinqi	(2,181)	(991)
Peşəkar xidmətlər	(2,170)	(1,696)
Reklam	(1,266)	(942)
Xeyriyyə və sponsorluq xərcləri	(689)	(1,246)
Proqram təminatına çəkilən xərclər	(578)	(475)
Nəqliyyat və ezamiyyə xərcləri	(386)	(307)
Kommunal xərclər	(336)	(93)
Sığorta	(274)	(187)
Təhlükəsizlik xərcləri	(161)	(109)
Təmir və texniki xidmət	(148)	(103)
Rabitə	(140)	(109)
Mənfəət vergisi istisna olmaqla vergilər	(114)	(77)
Dəftərxana ləvazimatı	(111)	(115)
Nəşriyyat xərcləri	(55)	(19)
Üzvlük haqları	(37)	(29)
Digər xərclər	(449)	(233)
Ümumi və inzibati xərclər	(9,095)	(6,731)

25. Risklərin idarə edilməsi

Ön söz

Öz fəaliyyətində Bank müxtəlif risklərə məruz qalır və bunları daimi müəyyən etmə, ölçmə və müşahidə etmə prosesləri, kredit limitlərinin müəyyən edilməsi və digər daxili nəzarət tədbirləri vasitəsilə idarə edir. Risklərin idarə edilməsi Bankın fəaliyyətinin mühüm hissəsini təşkil edir. Bankın hər bir əməkdaşı öz vəzifələri daxilində risklərə görə məsuliyyət daşıyır. Bank kredit riski, likvidlik riski və bazar risklərinə məruz qalır. Bazar riski öz növbəsində ticarət və qeyri-ticarət risklərinə bölünür. Bank əməliyyat risklərinə də məruz qalır.

Müstəqil riskə nəzarət prosesinə mühitdə, texnologiyada və sənayedə dəyişikliklər kimi biznes riskləri daxil deyildir. Onlar Bankın strateji planlaşdırma prosesi vasitəsilə nəzarət altında saxlanılır.

Risklərin idarə olunması strukturu

İdarə Heyəti risklərin müəyyən edilməsi və nəzarət edilməsinə görə ümumi məsuliyyət daşıyır, lakin risklərin idarə olunması və izlənməsi üçün məsuliyyəti ayrıca müstəqil orqanlar daşıyır.

İdarə Heyəti

İdarə Heyəti risklərin idarə olunmasında ümumi yanaşma, risk strategiyaları və prinsiplərinin təsdiq edilməsi üçün məsuliyyətlidir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Ön söz (davamı)

Audit Komitəsi

Audit Komitəsi auditin tapşırığı və strategiyasının təsis və tərtib edilməsi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələləri üçün məsuliyyətlidir və Daxili Auditin fəaliyyətinə nəzarət edir.

Rəhbərlik

İdarə Heyəti Bankda ümumi risk prosesinə nəzarət etmək üçün məsuliyyət daşıyır.

Risk Komitəsi

Risk Komitəsi risk strategiyasının işlənilməsi və risk prinsipləri, konsepsiyası, siyasəti və limitlərinin tətbiqi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələləri üçün məsuliyyətlidir və müvafiq risk qərarlarını idarə və nəzarət edir.

Risqlərin idarə olunması

Risqlərin idarə olunması departamenti müstəqil nəzarət prosesini təmin etmək məqsədilə risklə bağlı prosedurların tətbiqi və dəstəklənməsi üçün məsuliyyət daşıyır.

Bankın xəzinədarlığı

Bankın xəzinədarlığı Bank aktivlərinin və öhdəliklərinin idarə olunması, eləcə də ümumi maliyyə strukturu üçün məsuliyyət daşıyır. Bundan əlavə, xəzinədarlıq Bankın maliyyələşdirmə və likvidlik riskləri üçün məsuliyyət daşıyır.

Daxili Audit

Daxili audit funksiyası hər il Bankda risklərin idarə olunması proseslərinin audit yoxlamasını apararaq, həm prosedurların münasibliyini, həm də Bankın prosedurlara riayət etməsini yoxlayır. Daxili Audit bütün qiymətləndirmələrin nəticələrini rəhbərliklə müzakirə edir və nəticə və tövsiyələr haqqında Audit Komitəsinə hesabat verir.

Risqlərin ölçülməsi və hesabatçılıq sistemləri

Bankın riskləri həm adi şəraitdə yaranması ehtimal edilən zərəri, həm də statistik modellər əsasında maksimal faktiki zərərlərin qiymətləndirilməsi olan gözlənilməyən zərərləri əks etdirən metoddan istifadə etməklə ölçülür. Modellər keçmiş təcrübədən əldə edilmiş və iqtisadi şəraitləri nəzərə almaqla düzəlişlər edilmiş ehtimallardan istifadə edir. Bundan əlavə, Bank baş verməsi ehtimal edilməyən ağır hadisələr əslində baş verdiyi təqdirdə daha pis hadisələrin ssenari modellərini hazırlayır.

Risqlərin monitorinqi və nəzarət edilməsi ilk öncə Bankın müəyyən etdiyi limitlərə əsaslanır. Belə limitlər Bankın biznes strategiyasını və bazar mühitini, eləcə də Bankın qəbul etmək istədiyi risk səviyyəsini əks etdirir və bu zaman əsas diqqət ayrı-ayrı sahələrə yetirilir. Bundan əlavə, Bank bütün risk və əməliyyat növləri üzrə məcmu risk həcmi ilə bağlı olaraq ümumi risk daşıma qabiliyyətinə nəzarət edir və ölçür.

Bütün fəaliyyət növləri üzrə əldə edilmiş məlumat risklərin təhlil və nəzarət edilməsi və tez aşkar olunması məqsədilə yoxlanılır və işlənir. Bu məlumat izahlarla birlikdə İdarə Heyətinə, Risk Komitəsinə və hər bir bölmənin rəhbərinə təqdim edilir. Hesabata kredit riskinin ümumi həcmi haqqında məlumat, limitlərdən istisnalar və likvidlik əmsalları daxil edilir. Hər ay sənaye sahəsi, müştəri və coğrafi risklər kəsiyində risklər haqqında məlumat təqdim edilir. Baş rəhbərlik hər rüb kredit zərərləri üçün ehtiyat yaratmaq zərurətini müəyyən edir. İdarə Heyəti rübdə bir dəfə risklər haqqında ətraflı hesabat alır, həmin hesabatda isə bankın risklərini qiymətləndirmək və müvafiq qərarlar qəbul etmək üçün bütün zəruri məlumat açıqlanır.

Bankın bütün səviyyələri üçün risklər haqqında xüsusi hesabatlar hazırlanır və paylanır ki, bütün bölmələr geniş, zəruri və aktual məlumatla tanış olmaq imkanını əldə etsinlər.

İdarə Heyəti və Bankın bütün digər müvafiq işçilərinin hər gün keçirilən qısa iclaslarında bazar limitlərinin və likvidliyin dəstəklənməsi, eləcə də risklərlə bağlı digər dəyişikliklər müzakirə olunur.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Ön söz (davamı)

Risklərin azaldılması

Bank kredit risklərini azaltmaq üçün girovdan fəal istifadə edir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyası

Bu tip risklərin yaranma səbəbləri, biznes tərəfdaşlarının eyni və ya oxşar iş fəaliyyəti ilə məşğul olmasından, iş növünün eyni coğrafi regionda yer almasından, eyni iqtisadi xüsusiyyətlərə malik olan, iqtisadi və siyasi şərtlərdən asılı olan və bu səbəbdən müqavilələrdə göstərilmiş şərtlərin pozulma ehtimalını artıran risklər nəzərdə tutulur. Bankın artan fəaliyyətinin xüsusi coğrafi yerlərdə və sənaye sahələrində konsentrasiyası nisbi həssaslığın yaranmasına səbəb ola bilər. Həddindən artıq risk konsentrasiyasının təsiri altına düşməmək üçün, Bank daxili prosedurlarında müxtəlif xüsusiyyətlərə malik olan portfellerin idarə edilməsi qaydaları ilə təmin olunur. Müəyyən edilmiş kredit və müştəri depozitləri üzrə risk konsentrasiyası müvafiq qaydada nəzarət və idarə olunur.

Kredit riski

Kredit riski – Bankın sifarişçiləri, müştəriləri və ya biznes tərəfdaşları müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmədikləri üçün Bankın zərər çəkməsi riskidir. Bank kredit riskini ayrı-ayrı biznes tərəfdaşları və coğrafi və sənaye konsentrasiyaları üzrə Bankın qəbul etməyə hazır olduğu riskin həcmi üzrə limitləri müəyyən etməklə və həmin limitlərə riayət edilməni monitorinq etməklə idarə edir və nəzarət altında saxlayır.

Bank kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin. Biznes tərəfdaşları üzrə limitlər kredit riskinin təsnifləşdirilməsi sistemindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Kredit keyfiyyətinin müntəzəm qaydada yenidən baxılması prosesi Banka məruz qaldığı risklər nəticəsində potensial zərəri qiymətləndirmək və lazımı tədbirləri görmək imkanını yaradır.

Kreditlə bağlı təəhhüd riskləri

Bankın müştərilərə verdiyi zəmanətlər əsasında Bank tərəfindən onların adından ödənişlər aparmaq zərurəti yarana bilər. Müştərilər bu ödənişləri Banka akkreditivin şərtləri əsasında qaytarırlar. Onlar Bankı kredit risklərinə oxşar risklərə məruz qoyur, bunlar da eyni nəzarət prosesləri və qaydaları ilə azaldılır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın komponentlər, o cümlədən törəmə alətlər üçün məruz qala biləcəyi maksimal kredit riski, qarşılıqlı hesablaşma haqqında əsas razılaşmaların və girov razılaşmalarının istifadə edilməsi nəticəsində riskin azalmasını nəzərə almadan, daha yaxşı onların balans dəyərləri ilə əks etdirilir.

Maliyyə alətləri ədalətli dəyərle qeydə alınanda yuxarıda göstərilən məbləğlər dəyərin dəyişməsi nəticəsində gələcəkdə yarana bilən maksimal riskin həcmi deyil, cari kredit riskinin həcmi əks etdirir.

Maliyyə alətlərinin hər bir sinfi üzrə kredit riskinin maksimal həcmi haqqında daha ətraflı məlumat xüsusi qeydlərdə açıqlanır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Maliyyə aktivlərinin siniflər üzrə kredit keyfiyyəti

Maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyəti Bankın daxili kredit reytingləri ilə idarə olunur. Aşağıdakı cədvəldə Bankın kredit reytingi sisteminə əsaslanaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın kreditlə bağlı sətirlərində aktivlərin sinifləri üzrə kredit keyfiyyəti göstərilir.

	Qeydlər	<u>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</u>			Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş	Total
		Yüksək reyting	Standart reyting	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş			
31 dekabr 2013-cü il							
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	7	–	32,639	–	–	32,639	
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	8	135,521	–	–	20,605	156,126	
Banklara verilmiş kreditlər	9	–	14,107	–	–	14,107	
Müştərilərə verilmiş kreditlər	10	–	–	–	–	–	
Müəssisələrə verilmiş kreditlər		–	266,004	3,717	32,018	328,939	
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər		–	21,440	–	–	22,017	
Cəmi		135,521	334,190	3,717	52,623	553,828	

	Qeydlər	<u>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</u>			Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş	Cəmi 2012
		Yüksək reyting	Standart reyting	Qeyri-standart reyting			
31 dekabr 2012-ci il							
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	8	–	14,960	–	–	14,960	
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	9	287,379	36,320	–	–	323,699	
Banklara verilmiş kreditlər	10	–	1,000	–	–	1,000	
Müştərilərə verilmiş kreditlər	11	–	–	–	–	–	
Müəssisələrə verilmiş kreditlər		–	236,725	–	–	25,891	
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər		–	19,651	–	–	20,221	
Cəmi		287,379	308,656	–	–	622,496	

Bank tərəfindən kreditlərlə bağlı aktivlərin təsnifləşdirilməsi aşağıdakı qaydada həyata keçirilmişdir:

Yüksək reytingli – bura dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, ödəniş müddətində gecikmə olmayan və maliyyə vəziyyəti əla qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Standart reytingli – bura dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, ödəniş müddətində gecikmə olmayan və maliyyə vəziyyəti yaxşı qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Qeyri-standart reytingli – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında gecikmələr olmayan və maliyyə vəziyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşmiş – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan və maliyyə vəziyyəti kafi qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan və maliyyə vəziyyəti kafi və qeyri-kafi qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Siyasətinə uyğun olaraq Bank kredit portfeli daxilində reytingləri dəqiq və ardıcıl şəkildə tətbiq etməlidir. Bu mövcud risklərin məqsədli idarə olunması, habelə kredit risklərinin həcmələrini bütün fəaliyyət növləri, coğrafi bölgələr və məhsullar üzrə müqayisə edilməsi imkanını təmin edəcəkdir. Reyting sistemi biznes tərəfdaşlarının qiymətləndirilməsi üçün əsas ilkin məlumat olan bir sıra maliyyə-analitik metodlara, eləcə də işlənmiş bazar məlumatlarına əsaslanır. Bütün daxili risk kateqoriyaları Bankın reyting siyasətinə uyğun olaraq müəyyən edilir. Verilən reytinglər müntəzəm qaydada qiymətləndirilir və yenidən baxılır.

Dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi

Kreditlərin dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi zamanı nəzərə alınan əsas amillərə aşağıdakılar daxildir: əsas məbləğlərin və faizlərin ödənilməsinin 90 gündən artıq müddətdə gecikdirilib-gecikdirilməməsi, biznes tərəfdaşlarının pul vəsaitlərinin hərəkətlərində çətinliklər haqqında məlumatın olub-olmaması, kredit reytinglərinin aşağı düşməsi və ya müqavilənin ilkin şərtlərinin pozulması. Bank dəyərsizləşmə baxımından iki səviyyədə qiymətləndirmə aparır: fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar və məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar.

Fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Bank fərdi olaraq mühüm olan hər bir kredit və ya avans üzrə tələb olunan ehtiyatları fərdi şəkildə müəyyən edir. Ehtiyatların məbləği müəyyən edildiyi zaman aşağıdakı amillər nəzərə alınır: biznes tərəfdaşının biznes-planının dayanıqlığı, onun maliyyə çətinlikləri yarandığı təqdirdə fəaliyyət nəticələrini təkmilləşdirmək qabiliyyəti, proqnozlaşdırılan mədaxillər və müflislik halında gözlənilən dividend ödənişləri, maliyyə dəstəyinin cəlb edilməsi imkanı, girovun satış dəyəri və gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətinin müddətləri. Gözlənilməyən hadisələr daha yaxın diqqət yetirilməsini tələb etdiyi hallar istisna olmaqla, dəyərsizləşmə zərərləri hər hesabat tarixində qiymətləndirilir.

Məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Fərdi olaraq mühüm olmayan müştərilərə verilmiş kreditlərin (o cümlədən kredit kartları, ipoteka kreditləri və girovsuz istehlakçı kreditlərinin) və fərdi olaraq mühüm olan, lakin fərdi şəkildə dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutlar olmayan kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatlar məcmu şəkildə qiymətləndirilir. Ehtiyatlar hər bir hesabat tarixinə qiymətləndirilir və bu zaman hər bir kredit portfeli ayrıca təhlil edilir.

Məcmu şəkildə qiymətləndirmə zamanı fərdi şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübut olmayanda da portfelin dəyərsizləşməsi müəyyən edilir. Dəyərsizləşmə zərərləri aşağıdakı məlumatları nəzərə almaqla müəyyən edilir: portfel üzrə tarixi zərərlər, cari iqtisadi şəraitlər, zərərin çəkilməsi ehtimal edilən andan həmin zərərin dəyərsizləşmə üzrə fərdi şəkildə qiymətləndirilən dəyərsizləşmə zərərinə tələb etməsi müəyyən edildiyi anadək təxmini müddət və gözlənilən mədaxillər və aktiv dəyərsizləşdikdən sonra dəyərin bərpa edilməsi. Bölmə rəhbərliyi bir ilədək ola bilən bu müddətin müəyyən edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Bundan sonra dəyərsizləşmə ehtiyatı kredit rəhbərliyi tərəfindən Bankın ümumi siyasətinə uyğunluq baxımından yoxlanılır.

Maliyyə zəmanətləri və akkreditivlər kreditlərlə eyni şəkildə qiymətləndirilir və ehtiyat ayrılır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Bankın pul aktivləri və öhdəlikləri üzrə coğrafi cəmləşmə belədir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>				<i>31 dekabr 2012-ci il</i>			
	<i>Azərbaycan</i>	<i>İƏİT</i>	<i>MDB və digər qeyri-İƏİT dövlətləri</i>	<i>Cəmi</i>	<i>Azərbaycan</i>	<i>İƏİT</i>	<i>MDB və digər qeyri-İƏİT dövlətləri</i>	<i>Cəmi</i>
Maliyyə aktivləri:								
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	26,588	19,013	2,455	48,056	50,026	1,801	16,699	68,526
Ticarət qiymətli kağızları	51,717	–	–	51,717	14,180	–	–	14,180
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	25,907	342	6,390	32,639	14,622	338	–	14,960
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	129,996	–	26,130	156,126	287,379	–	36,320	323,699
Banklara verilmiş kreditlər	14,107	–	–	14,107	1,000	–	–	1,000
Müştərilərə verilmiş kreditlər	321,232	–	7,986	329,218	266,923	–	7,218	274,141
Digər maliyyə aktivləri	849	–	–	849	242	–	–	242
	570,396	19,355	42,961	632,712	634,372	2,139	60,237	696,748
Maliyyə öhdəlikləri:								
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	106,474	812	–	107,286	30,894	–	4,151	35,045
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	302,621	–	196	302,817	457,067	–	–	457,067
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	–	37,252	–	37,252	–	30,935	–	30,935
Digər maliyyə öhdəlikləri	755	27	29	811	3,893	38	–	3,931
	409,850	38,091	225	448,166	491,854	30,973	4,151	526,978
Xalis aktivlər	160,546	(18,736)	42,736	184,546	142,518	(28,834)	56,086	169,770

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi

Likvidlik riski adi və ya fəvqəladə şəraitdə ödəniş tarixində Bankın ödənişlə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Bu riski məhdudlaşdırmaq məqsədilə rəhbərlik mövcud minimal bank əmanətləri məbləğindən əlavə müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrini təmin etmişdir və bundan əlavə likvidliyi nəzərə almaqla aktivləri idarə edir və gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin və likvidliyin gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Bu proses gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərinin qiymətləndirilməsini və tələb olunduqda əlavə maliyyələşdirmə əldə etmək üçün istifadə edilə bilən yüksək keyfiyyətli təminatın mövcudluğunu daxil edir.

Bank pul vəsaitlərinin hərəkəti gözlənilmədən kəsildiyi təqdirdə asanlıqla satıla bilən yüksək tələbatlı növbə-növ aktivlər portfelinə sahibdir. Bundan əlavə, Bank ARMB-də mütləq ehtiyat yerləşdirmiş və onun məbləği cəlb edilmiş müştəri əmanətlərinin səviyyəsindən asılıdır.

Likvidlik vəziyyəti Bank tərəfindən ARMB-nin təyin etdiyi müəyyən likvidlik əmsallarına əsaslanır. 31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərində bu əmsallar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>31 dekabr 2013-cü il, %</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il, %</i>
Ani likvidlik əmsalı (ARMB minimum 30% tələb edir) (bir gün ərzində alınacaq və ya satılacaq aktivlər/tələb əsasında ödənilən öhdəliklər)	125	114

31 dekabr 2013-cü tarixlərinə Törəmə müəssisənin likvidlik əmsalı (likvidli aktivlərin orta həcmi /öhdəliklərin orta həcmi) GMB-nin tələblərinə əsaslanaraq 275% olmuşdur.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Maliyyə öhdəliklərinin ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təhlili

Aşağıdakı cədvəldə diskont edilməmiş müqavilə öhdəlikləri əsasında Bankın 31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə maliyyə öhdəlikləri ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təqdim edilir. Tələb əsasında ödənilməli öhdəliklər ödəniş tələbinin mümkün olan ən tez tarixdə verilmiş hesab olunur. Bununla bərabər Bank gözləyir ki, müştərilərin çoxu Bank ödənişi aparmalı olduğu ən tez tarixdə ödənişi tələb etməyəcək və cədvəl kəçmiş müddətlər üçün əmanətlərin tələb edilməsi haqqında məlumat əsasında Bankın hesabladığı gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirmir.

<i>Maliyyə öhdəlikləri</i>	<i>3 aydan az</i>	<i>3-12 ay</i>	<i>1-5 il</i>	<i>5 ildən çox</i>	<i>Cəmi 2013</i>
31 dekabr 2013-cü il					
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	32,851	48,476	21,413	14,079	116,819
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	223,366	63,214	23,756	–	310,336
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	5,495	16,734	694	17,963	40,886
Digər maliyyə öhdəlikləri	822	12	–	–	834
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	262,534	128,436	45,863	32,042	468,875

<i>Maliyyə öhdəlikləri</i>	<i>3 aydan az</i>	<i>3-12 ay</i>	<i>1-5 il</i>	<i>5 ildən çox</i>	<i>Cəmi 2012</i>
31 dekabr 2012-ci il					
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	6,124	4,996	19,323	5,974	36,417
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	372,670	72,709	13,511	–	458,890
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	9,382	12,298	8,479	2,037	32,196
Digər maliyyə öhdəlikləri	3,931	–	–	–	3,931
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	392,107	90,003	41,313	8,011	531,434

Aşağıdakı cədvəldə Bankın müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş müddəti tamamlanmış maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəlikləri göstərilir:

	<i>3 aydan az</i>	<i>3-12 ay</i>	<i>1-5 il</i>	<i>Qeyri-müəyyən</i>	<i>Cəmi</i>
31 dekabr 2013-cü il	34,786	24,089	4,681	18,332	81,888
31 dekabr 2012-ci il	49,153	33,595	7,277	17,270	107,295

Bank gözləyir ki, potensial öhdəliklərin və ya təəhhüdlərin hamısının öhdəlik müddəti tamamlanana qədər yerinə yetirilməsi tələb olunmayacaq.

Bankın öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyəti müəyyən müddət ərzində aktivlərin ekvivalent məbləğini reallaşdırmaq qabiliyyətindən asılıdır. Bir il müddətində aidiyyəti olan şəxslərin təşkilatlarından alınmış iri əmanətlərin cəmləşməsi mövcuddur. Bu vəsaitlərin iri məbləğdə çıxarılması Bankın əməliyyatlarına mənfi təsir göstərə bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, yaxın gələcəkdə Bankın maliyyələşdirməsi həmin səviyyədə saxlanacaq və bu vəsaitləri çıxarmaq zərurəti yaranarsa, Bank əvvəlcədən bildiriş alacaq və lazımı ödənişləri aparmaq məqsədilə tez satılan aktivlərini sata biləcək.

Ödəmə müddətlərində fərqlərin təhlili cari hesablarda tarixi sabitliyi əks etdirmir. Onların ödənilməsi tarixən yuxarıdakı cədvəllərdə göstərilən müddətlərdən daha uzun müddətdə aparılırdı. Bu qalıqlar yuxarıdakı cədvəllərdə üç aydan az müddət ərzində ödənilməli məbləğlərə daxil edilmişdir.

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski – sistemlərin nasazlığı, işçilərin səhvi, saxtakarlığı və ya xarici hadisələr nəticəsində yaranan riskdir. Nəzarət sistemi işləməyəndə əməliyyat riskləri nüfuzə xələl vura, hüquqi nəticələrə və ya maliyyə zərərlərinə gətirib çıxara bilər. Bank bütün əməliyyat risklərinin aradan götürülməsini güman edə bilməz, lakin Bank bu riskləri nəzarət sistemi və potensial risklərin izlənməsi və onlarla bağlı tədbirlərin görülməsi yolu ilə idarə edə bilər. Nəzarət sistemində vəzifələrin səmərəli bölünməsi, daxil olma, təsdiq etmə və tutuşdurma prosedurları, heyətin təlimləndirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesləri, eləcə də daxili audittən istifadə daxildir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətlərinin gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin ədalətli dəyəri faiz dərəcəsi, valyuta məzənnələri və pay alətlərinin qiymətləri kimi bazar parametrlərində dəyişikliklər nəticəsində tərəddüd eləməsi riskidir. Bank bazar riskini həssaslıq təhlilindən istifadə etməklə idarə edir. Bankın iri bazar riski təmərküzləri yoxdur.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin faiz dərəcəsinin artması/azalması nəticəsində ucuzlaşması/bahalaşması riskidir. Aşağıdakı cədvəldə Bankın əməliyyatlar haqqında hesabatının, digər dəyişkən göstəricilərin sabit qalması şərti ilə, faiz dərəcəsinə mümkün dəyişikliklərə qarşı həssaslığı təqdim olunur.

Cari ilin mənfəətinin həssaslığı 31 dekabr 2013-cü il tarixinə dəyişən faiz dərəcəli qeyri-ticarət maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri əsasında hesablanmış bir il üçün xalis faiz gəliri üzrə faiz dərəcəsinə ehtimal edilən dəyişikliklərin təsiridir. Kapitalın həssaslığı gəlirlilik əyrisindən paralel kənarlaşmaların olması fərziyyəsi əsasında faiz dərəcələrində ehtimal edilən dəyişikliklərin 31 dekabr 2013-cü il tarixinə müəyyən dərəcəli Satış üçün nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərini yenidən qiymətləndirməklə hesablanır. Bununla bərabər, yerli bazarda Satış üçün nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin faiz dərəcəsi alış və ya satış zamanı həmin qiymətli kağızlar üzrə hesablanmış endirimə və ya əlavəyə (alınmış və ya satılmış qiymətli kağızların faktiki qiymətinə daxil edilir) əsaslandığı üçün, müəyyən dərəcəli Satış üçün nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinə tətbiq edilən dərəcələrdə hər hansı dəyişikliklər kapitalla heç bir təsir göstərmir.

Valyuta riski

Valyuta riski – maliyyə alətinin dəyərinin xarici valyuta dərəcələrində dəyişikliklərə görə tərəddüd etməsi riskidir. Bank özünün maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatına və pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatına qüvvədə olan xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin təsir göstərməsi riskinə məruzdur.

Aktivlərin və öhdəliklərin idarə edilməsi komitəsi valyuta riskini AZN devalvasiyasının və digər makroiqtisadi göstəricilərin qiymətləndirilmiş əsasında açıq valyuta vəziyyətini idarə etməklə idarə edir. Bu Banka valyuta dərəcələrinin milli valyutaya qarşı əhəmiyyətli dəyişməsindən zərərləri minimallaşdırmaq imkanını verir. ARMB-nin tələblərinə uyğunlaşmaq məqsədilə xəzinədarlıq Bankın açıq valyuta mövqeyinin gündəlik monitorinqini həyata keçirir.

31 dekabr 2013-ci ildə Bankın xarici valyuta riskinə məruz qalması aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

	<i>AZN</i>	<i>ABŞ dolları</i>	<i>Avro</i>	<i>Digər valyuta</i>	<i>2013-cü il cəmi</i>
Maliyyə aktivləri					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	16,977	19,572	9,408	2,099	48,056
Ticarət qiymətli kağızları	51,717	–	–	–	51,717
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	9,374	10,039	9,829	3,397	32,639
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	129,996	20,605	–	5,525	156,126
Banklara verilmiş kreditlər	1,510	12,209	388	–	14,107
Müştərilərə verilmiş kreditlər	251,403	32,181	44,872	762	329,218
Digər maliyyə aktivləri	223	127	499	–	849
Cəmi maliyyə aktivləri	461,200	94,733	64,996	11,783	632,712
Maliyyə öhdəlikləri					
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	59,393	47,891	2	–	107,286
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	227,578	39,284	35,791	164	302,817
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	–	21,778	15,474	–	37,252
Digər maliyyə öhdəlikləri	735	32	36	8	811
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	287,706	108,985	51,303	172	448,166
Xalis maliyyə mövqeyi	173,494	(14,252)	13,693	11,611	184,546

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Valyuta riski (davamı)

31 dekabr 2012-ci ildə Bankın xarici valyuta riskinə məruz qalması aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

	<i>AZN</i>	<i>ABŞ dolları</i>	<i>Avro</i>	<i>Digər valyuta</i>	<i>2012-ci il cəmi</i>
Maliyyə aktivləri					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	38,584	9,304	3,422	17,216	68,526
Ticarət qiymətli kağızları	14,180				14,180
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	12,013	2,845	102	–	14,960
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	287,379	36,320	–	–	323,699
Banklara verilmiş kreditlər	1,000	–	–	–	1,000
Müştərilərə verilmiş kreditlər	198,251	31,178	44,712	–	274,141
Digər maliyyə aktivləri	92	34	113	3	242
Cəmi maliyyə aktivləri	551,499	79,681	48,349	17,219	696,748
Maliyyə öhdəlikləri					
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	30,766	2	4,277		35,045
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	402,070	30,954	23,957	86	457,067
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	–	12,254	18,681	–	30,935
Digər maliyyə öhdəlikləri	3,950	193	128	2	4,273
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	436,786	43,403	47,043	88	527,320
Xalis maliyyə mövqeyi	114,713	36,278	1,306	17,131	169,428

Valyuta riskinə həssaslıq

Aşağıdakı cədvəldə Bankın ABŞ dollarının və Avronun AZN-ə qarşı 10% artması və ya azalmasına həssaslığı göstərilir. 10% dərəcəsi – baş rəhbərliyə valyuta riski haqqında daxili hesabatlar veriləndə istifadə edilən həssaslıq dərəcəsidir və rəhbərlik tərəfindən xarici valyuta məzənnələrində mümkün dəyişikliyin qiymətləndirilməsini təmsil edir. Həssaslıq təhlilinə yalnız xarici valyuta ilə ifadə edilmiş mövcud monetar maddələr daxildir və onların dövrün sonunda çevrilməsi zamanı valyuta məzənnələrində 10%-lik dəyişiklik edilir. Həssaslıq təhlilinə xarici kreditlər, eləcə də kreditin verildiyi valyuta kredit verənin və ya borc alanın valyutasından fərqli olanda, Bank daxilində xarici əməliyyatlara kreditlər daxildir.

31 dekabr 2013-cü il və 2012-ci il tarixlərində aktivlərin dəyərləri əsasında vergidən əvvəl mənfəətə təsir:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>		<i>31 dekabr 2012-ci il</i>	
	<i>AZN/ABŞ dolları +10%</i>	<i>AZN/ABŞ dolları -10%</i>	<i>AZN/ABŞ dolları +10%</i>	<i>AZN/ABŞ dolları -10%</i>
Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	1,425	(1,425)	(3,628)	3,628

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>		<i>31 dekabr 2012-ci il</i>	
	<i>AZN/EUR +10%</i>	<i>AZN/EUR -10%</i>	<i>AZN/EUR +10%</i>	<i>AZN/EUR -10%</i>
Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	(1,369)	1,369	(130)	130

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Aşağıdakı cədvəldə ədalətli dəyərlə uçota alınmış maliyyə alətlərinin ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələr üzrə təhlili verilir:

		<i>Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər</i>			
	<i>Qiymətləndirmə tarixi</i>	<i>Aktiv bazarlarda qeydiyyatda alınmış qiymət (Səviyyə 1)</i>	<i>Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)</i>	<i>Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)</i>	<i>Cəmi</i>
Ədalətli dəyərlə ölçülən aktivlər					
Ticarət qiymətli kağızları	31 dekabr 2013-cü il	51,717	–	–	51,717
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	31 dekabr 2013-cü il	146,101	4,500	5,525	156,126
İnvestisiya əmlakı	31 dekabr 2013-cü il	–	–	2,074	2,074
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	31 dekabr 2013-cü il	48,056	–	–	48,056
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2013-cü il	–	–	32,639	32,639
Banklardan alınmış kreditlər	31 dekabr 2013-cü il	–	–	14,107	14,107
Müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2013-cü il	–	–	329,218	329,218

		<i>Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər</i>			
	<i>Qiymətləndirmə tarixi</i>	<i>Aktiv bazarlarda qeydiyyatda alınmış qiymət (Səviyyə 1)</i>	<i>Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)</i>	<i>Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)</i>	<i>Cəmi</i>
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
ARMB, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2013-cü il	–	–	107,286	107,286
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2013-cü il	–	–	37,252	37,252
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2013-cü il	–	–	302,817	302,817

31 dekabr 2012-ci il tarixinə ədalətli dəyərlə ölçülmüş maliyyə alətlərinin ədalətli dəyər iyerarxiyası

<i>31 dekabr 2012-ci il</i>	<i>Səviyyə 1</i>	<i>Səviyyə 2</i>	<i>Səviyyə 3</i>	<i>Cəmi</i>
Maliyyə aktivləri				
Ticarət qiymətli kağızları	14,180	–	–	14,180
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiyalar	246,388	77,311	–	323,699
	260,568	77,311	–	337,879

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

Ədalətli dəyərlə qeydə alınmış maliyyə alətləri

Aşağıda qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə etməklə ədalətli dəyərlə qeydə alınmış maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi təsvir olunur. Buraya alətləri qiymətləndirərkən bazar iştirakçılarının edəcəyi fərziyyələrin Bank tərəfindən qiymətləndirilməsi daxildir.

Sabit dərəcəli maliyyə alətləri

Amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınan müəyyən dərəcəli maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri ilk dəfə tanındığı zaman bazar faiz dərəcələrinin analoji maliyyə alətləri üçün təklif edilmiş cari bazar dərəcələri ilə müqayisə edilməsi yolu ilə qiymətləndirilir. Müəyyən faizli depozitlərin qiymətləndirilmiş ədalətli dəyəri analoji kredit riski və ödəmə müddəti olan borclar üçün pul bazarında qüvvədə olan diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətləri əsasında hesablanır. Birjada buraxılmış borc alətlərinin ədalətli dəyəri elan edilmiş bazar qiymətlərinə əsaslanır. Buraxılmış istiqrazlar üçün bazar qiymətləri mövcud olmayanda ödəniş tarixinədək qalan müddəti nəzərə almaqla cari faiz dərəcəsi ilə gəlirlilik əyrisi əsasında diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətləri modeli istifadə edilir.

Ədalətli dəyərlə əks etdirilməmiş maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri

Aşağıda Bankın konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında ədalətli dəyərlə əks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri siniflər üzrə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivlərin və öhdəliklərin ədalətli dəyərləri təqdim edilmir:

	<i>Balans dəyəri 31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>Ədalətli dəyər 31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>Tanınmamış gəlir/(zərər) 31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>Balans dəyəri 31 dekabr 2012-ci il</i>	<i>Ədalətli dəyər 31 dekabr 2012-ci il</i>	<i>Tanınmamış gəlir/(zərər) 31 dekabr 2012-ci il</i>
Maliyyə aktivləri						
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	48,056	48,056	–	68,526	68,526	–
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	32,639	32,639	–	14,960	14,960	–
Banklara verilmiş kreditlər	14,107	14,107	–	1,000	1,000	–
Müştərilərə verilmiş kreditlər	329,218	329,218	–	274,141	274,141	–
Maliyyə öhdəlikləri						
Azərbaycan						
Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər						
	107,286	107,286	–	35,045	35,045	–
Müştərilər qarşısında öhdəliklər						
	302,817	302,817	–	457,067	457,067	–
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər						
	37,252	37,252	–	30,935	30,935	–
Realizasiya edilməmiş ədalətli dəyərdə cəmi tanınmamış dəyişiklik			<u>–</u>			<u>–</u>

Ədalətli dəyərləri balans dəyərlərinə təxmini bərabər olan aktivlər

Tez satıla bilən və ödəmə müddəti qısa (üç aydan az) olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilə bağlı olaraq ehtimal edilir ki, onların balans dəyərləri təxminən ədalətli dəyərlərinə bərabərdir. Bu ehtimal müddətli depozitlər, ödəmə müddəti müəyyən edilməmiş əmanət hesabları və dəyişən dərəcəli maliyyə alətlərinə də tətbiq edilir.

Müəyyən və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri

Birjada alınıb-satılan borc alətlərinin ədalətli dəyəri elan edilmiş bazar qiymətlərinə əsaslanır. Birjada alınıb-satılan borc alətlərinin ədalətli dəyəri oxşar şərtlər, kredit riski və qalan müddəti olan borc aləti üçün mövcud olan cari dərəcələri istifadə etməklə gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont edərək qiymətləndirilir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

3-cü səviyyəli ədalətli dəyərlə ölçülmüş aktivlərdə və öhdəliklərdə hərəkət

Aşağıdakı cədvəldə ədalətli dəyərlə əks etdirilmiş 3 səviyyəli aktivlərin açılış və yekun məbləğləri üzlaşdırilir:

	<i>1 yanvar 2013-cü il</i>	<i>Ahşlar</i>	<i>Faiz gəliri</i>	<i>Hesablaş- malar</i>	<i>Məzənnə fərqi</i>	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>
Aktivlər						
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	–	12,890	141	(7,268)	(238)	5,525
	<u>–</u>	<u>12,890</u>	<u>141</u>	<u>(7,268)</u>	<u>(238)</u>	<u>5,525</u>

27. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili

Aşağıdakı cədvəldə aktivlər və öhdəliklər onların qaytarılması və ya ödənilməsi gözlənilən müddətlər üzrə təhlil edilir. Bankın müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş diskont edilməmiş ödəmə öhdəliyi “Risklərin idarə edilməsi” adlı 25-ci Qeyddə göstərilir.

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>			<i>31 dekabr 2012-ci il</i>		
	<i>1 il ərzində</i>	<i>1 ildən artıq</i>	<i>Cəmi</i>	<i>1 il ərzində</i>	<i>1 ildən artıq</i>	<i>Cəmi</i>
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	48,056	–	48,056	68,526	–	68,526
Ticarət qiymətli kağızları	35,465	16,252	51,717	4,915	9,265	14,180
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	32,639	–	32,639	14,960	–	14,960
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	10,228	145,898	156,126	106,550	217,149	323,699
Banklara verilmiş kreditlər	14,107	–	14,107	1,000	–	1,000
Müştərilərə verilmiş kreditlər	158,731	170,487	329,218	139,827	134,314	274,141
İnvestisiya əmlakı	–	2,000	2,000	–	2,000	2,000
Əmlak və avadanlıqlar	–	14,389	14,389	–	8,900	8,900
Qeyri-maddi aktivlər	–	3,989	3,989	–	2,278	2,278
Kapital investisiyası üçün avans ödənişi	–	41,971	41,971	–	–	–
Digər aktivlər	3,533	6,310	9,843	7,222	4,169	11,391
Cəmi aktivlər	<u>302,759</u>	<u>401,296</u>	<u>704,055</u>	<u>343,000</u>	<u>378,075</u>	<u>721,075</u>
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	78,921	28,365	107,286	4,923	30,122	35,045
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	282,583	20,234	302,817	442,247	14,820	457,067
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	32,442	4,810	37,252	21,229	9,706	30,935
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri	1,562	–	1,562	484	–	484
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	–	1,969	1,969	–	2,327	2,327
Zəmanətlər və digər akkreditivlər üçün ehtiyat	150	–	150	967	–	967
Səhmdarlara ödəniləcək dividendlər	14,992	–	14,992	–	–	–
Digər öhdəliklər	3,034	70	3,104	5,857	45	5,902
Cəmi öhdəliklər	<u>413,684</u>	<u>55,448</u>	<u>469,132</u>	<u>475,707</u>	<u>57,020</u>	<u>532,727</u>
Xalis	<u>(110,925)</u>	<u>345,848</u>	<u>234,923</u>	<u>(132,707)</u>	<u>321,055</u>	<u>188,348</u>

Satış üçün nəzərdə tutulan qiymətli kağızların (Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən buraxılmış, uzunmüddətli kimi təsnif edilən qiymətli kağızlar) yüksək likvidliyini nəzərə alaraq, mənfəi fərq Bankın likvidlik vəziyyətinə təsir göstərməyəcəkdir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

27. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili (davamı)

Azərbaycan hökuməti və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının təsis etdiyi proqramlar istisna olmaqla, Azərbaycanda ümumiyyətlə uzunmüddətli kreditlər yoxdur. Bundan əlavə, ödəmə müddətləri üzrə təhlil cari hesabların tarixi sabitliyini əks etdirmir. Tarixən onların satılmasında yuxarıdakı cədvəldə göstərilən müddətdən çox vaxt tələb olunurdu. Bu qalıqlar yuxarıdakı cədvəllərdə tələb əsasında ödənilən məbləğlərə daxil edilir. Ticarət qiymətli kağızları tələb əsasında ödənilən aktivlər kimi göstərilərsə də, bu aktivlərin tələb əsasında satılması maliyyə bazarının şəraitlərindən asılıdır. Əhəmiyyətli qiymətli kağızlar mövqeyi qısa zamanda qiymətə mənfəə təsir göstərmədən satıla bilməz.

28. Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar

24 sayılı “Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar” MHBS-ə uyğun olaraq tərəflər bu halda aidiyyəti hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək iqtidarındadır. Hər bir potensial aidiyyəti tərəf münasibətlerini nəzərdən keçirdikdə, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də yönəldilməlidir.

Aidiyyəti olan şəxslər arasında əməliyyatlar aidiyyəti olmayan şəxslər arasında əməliyyatlarla eyni şərtlər, müddət və məbləğdə aparılır.

Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatların həcmi, ilin sonunda qalıq balansları və il üzrə əlaqəli xərc və gəlir aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2013-cü il					31 dekabr 2012-ci il				
	Əsas şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi	Əsas şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	–	9,724	–	–	9,724	–	–	–	–	–
	31 dekabr 2013-cü il					31 dekabr 2012-ci il				
	Əsas şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi	Əsas şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi
1 yanvara kredit qalığı, ümumi	20	8,836	471	–	9,327	16	21,904	299	–	22,219
1 yanvara hesablanmış faiz gəliri	3	36	4	–	43	–	85	5	–	90
1 yanvara kredit qalığı, ümumi	23	8,872	475	–	9,370	16	21,989	304	–	22,309
İl ərzində verilmiş kreditlər	–	20,063	2,055	–	22,118	4	8,092	709	4	8,809
İl ərzində kredit ödəmələri	–	(15,685)	(1,530)	–	(17,215)	–	(21,245)	(542)	(4)	(21,791)
Faiz hesablamaları	2	217	3	–	222	3	36	4	–	43
31 dekabrda kredit qalığı, ümumi	25	13,467	1,003	–	14,495	23	8,872	475	–	9,370
Çıxılsın: 31 dekabrda olan dəyərsizləşmə ehtiyatı	–	(35)	–	–	(35)	–	(64)	(3)	–	(67)
31 dekabrda kredit qalığı, xalis	25	13,432	1,003	–	14,460	23	8,808	472	–	9,303
Kreditlər üzrə faiz gəliri	2	1,051	65	–	1,118	2	3,519	37	–	3,558

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar (davamı)

	31 dekabr 2013-cü il					31 dekabr 2012-ci il				
	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi	Əsas şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi	
I yanvara depozitlər	47,555	5,200	374	91,793	144,922	47,560	7,000	375	62,593	117,528
I yanvara hesablanmış faiz xərci	63	30	-	148	241	-	-	-	-	-
I yanvara depozit	47,618	5,230	374	91,941	145,163	47,560	7,000	375	62,593	117,528
İl ərzində alınmış depozitlər	25,984	6,800	350	83,332	116,466	15,200	6,114	-	174,231	195,545
İl ərzində ödənilmiş depozitlər	(72,554)	-	(453)	(107,017)	(180,024)	(15,205)	(7,914)	(1)	(145,031)	(168,151)
Faiz hesablamaları	(60)	14	1	(60)	(105)	63	30	-	148	241
31 dekabrda depozitlər	988	12,044	272	68,196	81,500	47,618	5,230	374	91,941	145,163
31 dekabrda cari hesablar	15,178	97,279	477	26,011	138,945	7,139	54,841	219	166,900	229,099
Depozitlər üzrə faiz xərci	(2,046)	(1,224)	(31)	(3,090)	(6,391)	(3,872)	(409)	(35)	(4,105)	(8,421)
Verilmiş zəmanətlər	-	-	-	-	-	-	35	-	-	35
Verilmiş akkreditivlər	-	-	-	-	-	-	36	-	-	36
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	73	969	62	11	1,115	71	6,139	118	15	6,343
Haqq və komissiya gəliri	13	615	1	2	631	43	464	1	2	510
Xarici valyuta ilə diling əməliyyatlarından xalis gəlirlər/ (zərərlər)	40	546	1	93	680	2	159	-	47	208
Digər əməliyyat xərcləri	(59)	(2,220)	-	(35)	(2,314)	-	(817)	-	(70)	(887)

Əsas rəhbərlik heyətinə ödəniləcək məbləğlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü ildə başa çatan il	31 dekabr 2012-ci ildə başa çatan il
Əmək haqqı və digər ödənişlər	(2,176)	(1,804)
Sosial sığorta məsrəfləri	(379)	(351)
Əsas rəhbərlik heyətinə ödənişlər	(2,555)	(2,155)

29. Kapitalın adekvatlığı

Bank fəaliyyətinə məxsus olan risklərdən qorunmaq məqsədilə kapital bazasını fəal şəkildə idarə edir. Bankın kapitalının adekvatlığı, digər metodlarla yanaşı, ARMB tərəfindən təyin edilmiş kapitalın adekvatlığı normativindən istifadə etməklə nəzarət edilir.

Keçmiş il ərzində Bank bütün kənarından müəyyən edilmiş kapital tələblərinə tam əməl etmişdir.

Bank tərəfindən kapitalın idarə edilməsi siyasətinin əsas məqsədi – Bankda kapitalla bağlı müəyyən olunmuş xarici tələblərin yerinə yetirilməsinin, habelə fəaliyyətin həyata keçirilməsi və səhmdar dəyərinin maksimal artırılması məqsədilə yüksək kredit reytinginin və kapitalın adekvatlığı reytinglərinin dəstəklənməsinin təmin edilməsidir.

Bank iqtisadi şərait və fəaliyyətinin risk xüsusiyyətləri dəyişdikcə kapital strukturunu idarə edir və müvafiq düzəlişlər aparır. Kapitalın strukturunu saxlamaq və ya bu strukturda düzəlişlər etmək məqsədilə Bank səhmdarlara dividend ödənişləri məbləğində düzəlişlər edə, kapitalı səhmdarlara qaytara və ya kapital qiymətli kağızlarını buraxa bilər. Keçən illərlə müqayisədə məqsəd, siyasət və proseslərdə ciddi dəyişikliklər baş verməmişdir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

29. Kapitalın adekvatlığı (davamı)

ARMB kapital adekvatlığı əmsalı

ARMB banklardan nizamlayıcı kapital üçün kapitalın minimal adekvatlıq əmsalını risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərin 12%-i dərəcəsində saxlamağı tələb edir. 31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə Bankın bu əsasla kapitalın adekvatlığı əmsalı aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>31 dekabr 2013-cü il</i>	<i>31 dekabr 2012-ci il</i>
1 dərəcəli kapital	228,000	165,809
2 dərəcəli kapital	7,336	18,403
Çıxılsm: Kapitaldan tutulmalar	(20,140)	(18,893)
Cəmi kapital	215,196	165,319
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	591,258	490,752
Kapitalın adekvatlığı əmsalı	36%	34%

GMB kapital adekvatlığı əmsalı

GMB banklardan nizamlayıcı kapital üçün kapitalın minimal adekvatlığı əmsalını risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərin 12%-i dərəcəsində saxlamağı tələb edir. 31 dekabr 2013-cü il tarixinə Törəmə müəssisənin kapitalın adekvatlığı əmsalı 130% olmuşdur.

30. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr

2014-cü ilin yanvar ayının sonunda Bağlan Qrup FZCO (“Emitent”) tərəfindən buraxılmış notların ilin sonuna bir not üzrə 99.5 qiymətində olan bazar kotirovkası azalaraq 2014-cü ilin fevral ayının sonuna bir not üzrə 90.0 olmuşdur. Rəhbərlik hesab edir ki, bazar kotirovkasında azalma Emitent tərəfindən 27 dekabr 2013-cü il tarixində və güzəşt müddətində (15 gün) kupon ödənişinin aparılmamasıdır ki, məhz bundan sonra bazar kotirovkası azalmağa başlamışdır. Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları buraxıldığı tarixə Emitent ödənilməmiş kuponu qismən ödəmişdir.

14 fevral 2014-cü ildə Bankın səhmdarlarının ümumi iclası 105,000 min AZN məbləğində əlavə pul vəsaitləri hesabına Bankın səhmdar kapitalını artırmaq qərarını qəbul etmişdir. Artırma mövcud 10,000 adi səhmin hər birinin nominal dəyərini 22,800 AZN-dən 33,300.00 AZN-dək artırmaqla həyata keçiriləcək.